

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ ΚΑΙ ΠΕΜΠΤΗΝ

ΓΡΑΦΕΙΟΝ

Σ. Ἔδος Πατησίων ἀριθ. 3.

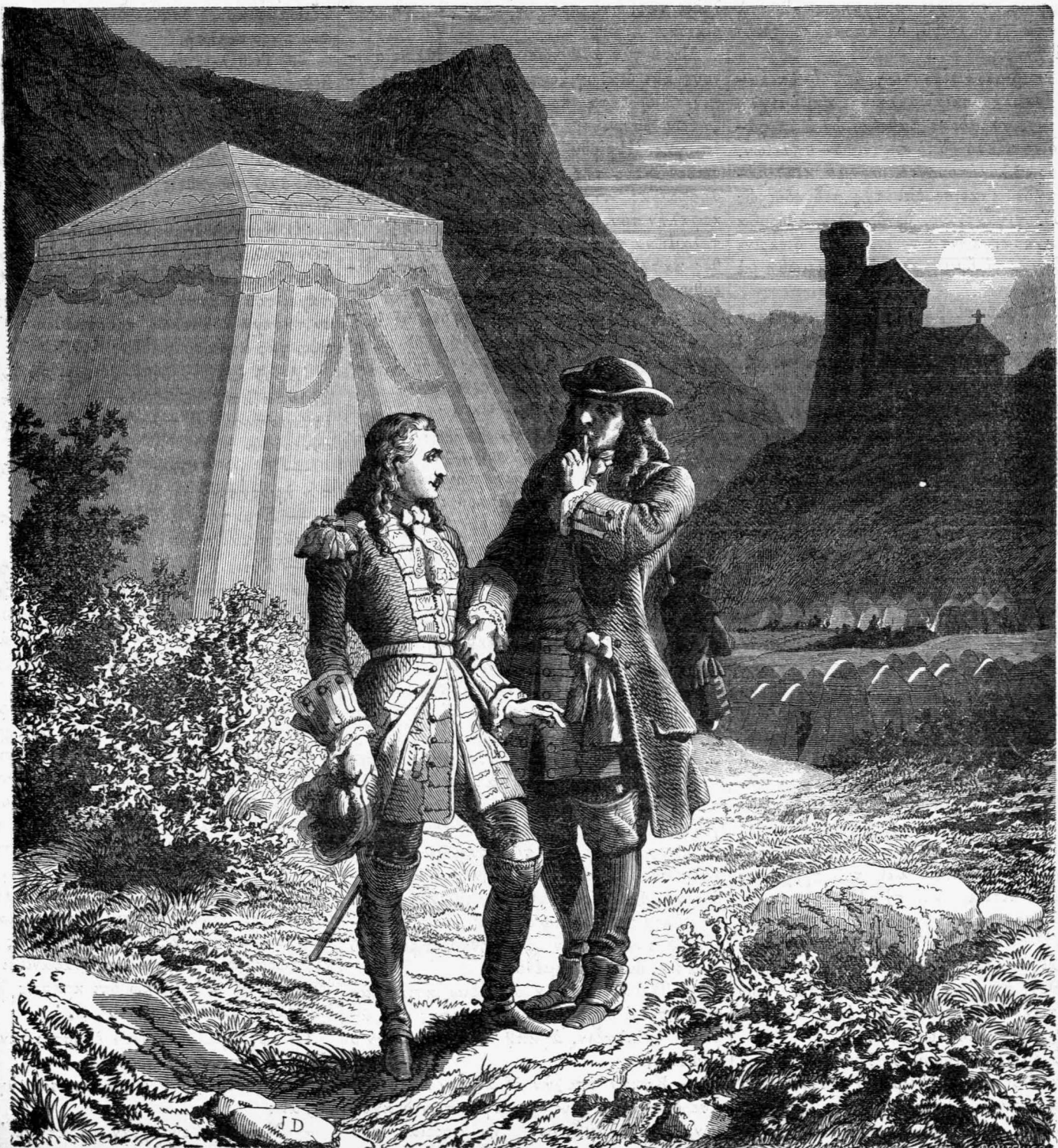
Αἱ συνδρομαὶ ἀποστέλλονται ἀπ' εὐθείας εἰς Ἀθήνας διὰ γραμματοσήμου, χαρτονομισμάτων, χρυσοῦ κ. τ. λ.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Αὐγούστου Μακέ: Ο ΚΟΜΗΣ ΛΑΒΕΡΝΗ, (μετὰ εἰκόνων) μετὰφρασίς Χαρ. Ἀρνίνου. — Fortuné Boisgobey: ΤΟ ΚΟΜΜΕΝΟ ΧΕΡΙ, μετὰφρασίς Αἰσιώπου. — Ἰουλίου Κλαρετῆ: Η ΣΗΜΑΙΑ, ἔργον στεφθὲν ὑπὸ τῆς Γαλλικῆς Ἀκαδημίας, μετὰφρασίς I. Δ. Ζ.

ΕΤΗΣΙΑ ΣΥΝΔΡΟΜΗ προκληρωτία

Ἐν Ἀθήναις φρ. 8, ταῖς ἐπαρχίαις 8,50 ἐν τῶ ἐξωτερικῷ φρ. χρυσῷ 15. Ἐν Ῥωσίᾳ ρούβλια 6.

ΓΝΩΣΤΟΠΟΙΗΣΙΣ

Λεχόμεθα ἐτησίως προπληρωτάς συνδρομάς ἀπὸ τοῦ παρόντος φύλλου ἀπὸ τοῦ ὁποίου δημοσιεύονται ὅλως νέα μυθιστορήματα.

ΔΥΟΓΥΣΤΟΥ ΜΑΚΕ

Ο ΚΟΜΗΣ ΛΑΒΕΡΝΗ

ΚΑΤΑΜΕΤΑΦΡΑΣΙΝ ΧΑΡ. ΑΝΝΙΝΟΥ

Α'

ΤΟ ΕΝ ΣΤΑΦΑΡΔΗ ΣΤΡΑΤΟΠΕΔΟΝ

Τὴν δεκάτην ὥραν τῆς νυκτός, τοῦ καιροῦ γαληνίου ὄντος, τῆς 17 Αὐγούστου 1690, ἡ σελήνη ἀνατέλουσα ὀπισθεν τῆς ἐν Πεδεμοντίῳ μονῆς τῆς Σταφάρδης ἐφώτιζεν ἐν τῶν παραδόξων ἐκείνων θεαμάτων, ἅτινα ὁ ἄνθρωπος, ἀνάματος καταστροφεύς, παρέχει συγχνάκις εἰς τὰ βλέμματα τοῦ Θεοῦ, ὃν ἀποκαλεῖ Θεὸν τῆς εἰρήνης.

Ἐν πεδίον ἀπέραντον, ἐφ' οὗ ἐπεκλήθητο ἐναλλάξ σκιαὶ μέλαιναι καὶ ὀμίχλη ὑποκύανος, χαράδρας βαθείας, ὧν ἡ ἐπιφάνεια διεστίζετο ὑπὸ φωτεινῶν σημείων, βράχους ἀλλοκότους τὸ σχῆμα κεκλιμένους τῆδε κακεῖσε ἐπὶ τῆς πεδιάδος ὡς φρουροὺς γιγαντίους, δενδρύλλια ἀθύρῦθα καὶ ἀκίνητα, πάντα ταῦτα ὁμοῦ διέκρινε κατ' ἀρχὰς τὸ ὄμμα πρὶν ἢ ἐξοικειωθῆ μετὰ σκότη.

Ἄλλ' ἀφοῦ τὸ βλέμμα ἤθελε παρακωλουθῆσει ἐπὶ τινὰς στιγμάς τὰς γωνιώδεις γραμμάς τοῦ ζοφεροῦ ὄγκου τῆς μονῆς, ὅστις διεγράφετο ἐπὶ τοῦ φαιοῦ οὐρανοῦ, ἀφοῦ ἤθελεν ἐξερευνήσει τὰ σκοτεινὰ βῆθη τοῦ γαληνίου ὀρίζοντος, διευκρινίζετο βαθμηδὸν πᾶσα ἐκείνη ἡ μεταξύ τοῦ Ρεβέλ καὶ τῆς Σταφάρδης χαώδης ἔκτασις. Παρὰ τὰς ὄχθας τῶν ρύακων, ὀπισθεν τῶν βράχων, ἐπὶ τῆς κορυφῆς τῶν ὑψωμάτων διεφαίνοντο μάζαι κυκλοτερεῖς ἢ τετραγῶνοι, ἃς ἐνεψύχου, οὕτως εἰπεῖν, κίνησις ἀδιόρατος σκιῶν, αἵτινες ἐφαίνοντο ἐν σιγῇ διολισθαίνουσαι παρὰ τὰς πλευράς των.

Οἱ ὄγκοι αὐτοὶ οἱ ἐπιμήκεις ἢ τετραγῶνοι ἦσαν αἱ σκηναὶ τοῦ γαλλικοῦ στρατοῦ, ἀφανῶς κατασκηνοῦντος ἐν τῷ μέσῳ τοῦ πενήμιου χώρου, ὃν περιεγράψαμεν. Αἱ εἰς τὰ περίεξ διερχόμεναι σκιαὶ ἦσαν οἱ πρόσκοποι τοῦ Κατινά, φρουροῦντες τὴν πεδιάδα καὶ τὰ ὑψώματα. Τὰ μυστηριώδη σκότη τοῦ ὀρίζοντος ἀπέκρυπτον ἐν ταῖς πτυχαῖς αὐτῶν τὸν στρατὸν τοῦ Βίκτωρος Ἀμεδαίου καὶ τοῦ πρίγκιπος Εὐγενίου, οἵτινες ὑπὸ τὴν Βιλλαφράγκαν θέσιν ἀρίστην κατέχοντες, ἔχαιρον βλέποντες τοὺς τολμητίας Γάλλους εἰσχωροῦντας καὶ ἐγκλεισμένους εἰς στενοπορίαν, ἣν ὁ Θεὸς ἐφρούρει διὰ τοῦ ὕδατος τῶν τελμάτων, ὃ δὲ πρίγκιψ Εὐγένιος διὰ τοῦ πυρός τῶν τηλεβόλων του.

Καὶ ὁμοῦς ὁ τοσοῦτον ἐπαπειλούμενος γαλλικὸς στρατὸς ἐκοιμάτο ἡσύχως. Ὁ Κατινά, πρὶν ἢ κατακλιθῆ τὴν ἐσπέραν, ἀνεγνώρισε τὸν κίνδυνον καὶ ἀνήγγειλεν

ὅτι τὴν ἐπαύριον ἐμελλεν ἐμφρόνως νὰ ὑποχωρήσῃ εἰς Πινερόλον.

Ἡ δεκάτη ὥρα, ὡς εἴπομεν, ἐσήμανε βραδέως εἰς τὸ κωδωνοστάσιον τῆς μονῆς, ἡ δὲ σελήνη ἀπαλλαγεῖσα πρὸς στιγμὴν τοῦ ποκοειδοῦς πέπλου μάζης συννέφων ἐφώτισε διὰ τῶν ἀργυρῶν ἀκτίνων τῆς ὑψώματι ἐκ βράχου βρυσσκεποῦς, ὑπερκείμενον τοῦ χώρου ἔνθα κατηυλιζετο ἴλη δραγόνων.

Τὸ δροσερὸν καὶ ἀπαλὸν τοῦ βρύου στρώμα ἐχρησίμευεν ὡς εὐνὴ εἰς ὑπολογαγόν τινὰ τῶν δραγόνων, εὐσωμον καὶ ρωμαλέον, εικοσιοκταέτη περίπου, ὅστις ἐπωφεληθεὶς τῆς ἀκτίνος τῆς σελήνης, ἀνηγέρθη στηριχθεὶς ἐπὶ τοῦ ἀγκῶνος καὶ παρετήρησε μετὰ προσοχῆς περίεξ αὐτοῦ· εἶτα ἐξεδίπλωσεν ἐπιστολὴν συνεπτυγμένην, ἐπεχείρησε δὲ ν' ἀναγνώσῃ αὐτὴν καὶ τὴν ἀνέγνωσε τῷ ὄντι, τοσοῦτον πᾶσα λέξις τῆς ἦτο πρὸς αὐτὸν γνωστὴ καὶ οἰκεία.

Μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν ὁ νέος ἔμεινε σύννους καὶ διαλογιζόμενος, αἶρων δὲ κατόπιν τὰ ὄμματα πρὸς οὐρανὸν ἐφάνη ἀναζητῶν ἔμπνευσίν τινα, ἣν δὲν ἀνεύρισκεν ἐπὶ γῆς. Ἠγέρθη αἶφνης ἀναπνῆσας, ἔσεισεν ἐντὸς τῆς δροσερᾶς τῆς νυκτός ἀτμοσφαίρας τὴν πλήρη ζωηροῦ κάλλους κεφαλὴν του, ἔσφιγγε περὶ τὴν ὄσφυν τὸν τελαμῶνα τοῦ ξίφους καὶ με βῆμα εὐσταθὲς κατῆλθε τὴν ἀπόκρημον κλιτῶν διευθυνομένου πρὸς τὸ στρατηγεῖον. Σταθεὶς πρὸ τῆς κυριωτέρας σκηνῆς, ἣτις ἠγείρετο ἀπομεμονωμένη παρὰ τὴν ὄχθην ροχθοῦντος ρύακος, ἀπετάθη πρὸς τὸν πρῶτον σκοπὸν καὶ τὸν ἠρώτησεν:

— Ὁ στρατηγὸς ποῦ εἶνε;

— Κύριε ἀξιωματικέ, ὁ στρατηγὸς δὲν δέχεται κανένα ἀπόψε· κοιμάται.

— Κάμε μου τὴν χάριν πῆγαινε νὰ τοῦ εἰπῆς τὸ ὄνομά μου, Γεράρδος Λαβερνή.

— Κύριε ἀξιωματικέ, δὲν θὰ ἠμπορέσωμεν νὰ ἐκτελέσωμεν τὴν παραγγελίαν σας. Μᾶς ἔχει δώσει αὐστηρὰν διαταγὴν ὁ Κύρ-Συλλογισμένος.

Ὁ ἀξιωματικὸς ἔκυψε τὴν κεφαλὴν, ἀλλ' ἐν τούτοις δὲν ἀπεμακρύνθη.

— Παρεκτὸς τούτου, κύριε ἀξιωματικέ, ἐξηκολούθησεν ὁ φρουρῶν στρατιώτης, ἀπαγορεύεται νὰ μένετε ἐδῶ πέρα· πρέπει ν' ἀπομακρυνθῆτε.

Καὶ συνόδευσεν τὸ πρόσταγμα διὰ χειρονομίας ἐκφραστικῆς. Κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν ἀπὸ τοῦ ἐσωτερικοῦ τῆς ὑπερμεγέθους σκηνῆς ἠκούσθησαν ἐξερχόμενοι ἀσθενεῖς διὰ μέσου τῶν πυκνῶν πανιών καὶ τῶν φραγμῶν τῆς σκηνῆς ἦχοι μανδολίνου ἢ κιθάρας, φθάσαντες καὶ μέχρι τῆς ἀκοῆς τοῦ ἀξιωματικοῦ, ὅστις προσέβλεψε τὸν φρουρὸν μετ' ἠθους εἰρωνικοῦ ἄμα καὶ δυσηρεστημένου.

— Τί νὰ γείνη! κύριε ἀξιωματικέ, ἀπῆντησεν ὁ στρατιώτης, ἐνοήσας τὴν ἄφρονον ἐπίπληξιν, ἀγαπᾷ τὴν μουσικὴν ὁ καυμένος.

— Κακὴν ἐποχὴν ἐδιάλεξεν! ἐψιθύρισε δυσθύμως ὁ ὑπολογαγὸς τῶν δραγόνων, ἐπαναλαμβάνων τὴν πορείαν του

βραδέως καὶ θλιβερῶς. Φεῦ! Ὁ Κατινά θὰ ἐτραγωδοῦσεν ὀλιγώτερον ἂν εἶχεν εἰς τὴν καρδίαν του ἐκείνο τὸ ὅποιον βασιανίζει τὴν ἰδιχὴν μου.

Τὰς λέξεις ταύτας, καίπερ ταπεινῆ τῆ φωνῆ ρηθείσας, ἤκουσεν ἀνὴρ τις καθήμενος μετὰ τὰς κνήμας κρεμαμένας ἐπὶ ὑψώματος ὑπερκείμενου τοῦ στρατηγεῖου. Φέρων εἰς τὴν κεφαλὴν πῖλον ἀνευ σειρητιῶν, καὶ βυθισμένον ἔχων τὸν κορμὸν τοῦ εὐρυνώτου σώματος ἐντὸς εὐρείας ρεδιγκότας χρώματος ἀμαυροῦ ἐξήταξεν ὁ ἀνὴρ οὗτος μετὰ ὄμμα διαπεραστικὸν τὰς ζοφερὰς ἀνισότητας τῆς κοιλάδος. Ἀκούσας τοὺς λόγους τοῦ ἀξιωματικοῦ τῶν δραγόνων, ἔστρεψε τὴν κεφαλὴν καὶ διέγινωσεν ἐν τῇ τεθλιμμένη μορφῇ τοῦ νέου πᾶσαν τὴν ἀπελπισίαν, ἣν ἀπέπνεεν ἡ παρ' αὐτοῦ ἀπαγγελθεῖσα φράσις.

Ἠγέρθη καὶ ἔστη ὄρθιος πρὸ κατηφοῦς ἀξιωματικοῦ, ὅστις διήρχετο χωρὶς νὰ τὸν παρατηρήσῃ.

— Τί θέλεις τὸν Κατινά; τὸν ἠρώτησε διὰ φωνῆς ἀποτόμου συστέλλων τὰς πυκνὰς ὀφρῦς.

— Κύριε Κατινά! στρατηγέ μου! ἐψέλλισεν ὁ ἀξιωματικὸς φόβῳ ἄμα καὶ σεβασμῷ συσχεθεὶς καὶ ἀκουσίως ὀπισθοδρομῶν.

Ὁ Κατινά ἐπέθηκε τὸν δάκτυλον ἐπὶ τῶν χειλέων του, ἔλαβεν ἐκ τοῦ βραχίονος τὸν ἀξιωματικὸν καὶ ἀπεμακρύνθη ἐν τάχει τοῦ στρατηγεῖου, ἐνῶ ὁ νέος ἀκόμη ἐν παραχῇ διατελῶν προσεπάθει νὰ συνάψῃ τὰς ἀτάκτους ιδέας του.

Ἀφοῦ ἀπεμακρύνθησαν περὶ τὰ ἑκατὸν βήματα ἀπὸ τοῦ ὑψώματος, ὁ στρατηγὸς ἐσταμάτησε καὶ προσβλέπων ἀτενῶς τὸν σύντροφόν του:

— Τί με ἤθελες ὁποῦ μ' ἐζητοῦσες; τὸν ἠρώτησεν.

— Στρατηγέ μου!.. ἔχω τὴν τιμὴν νὰ σὰς εἶμαι γνωστός;

— Κύριε Γεράρδε Λαβερνή, δὲν φημί-ζομαι ὅτι λησμονῶ τὸ ὄνομα τῶν ἀξιοτίμων ἀνθρώπων καὶ μάλιστα ἀνθρώπων οἵτινες μοὶ παρέσχον ἐκδούλευσιν. Ἡ ἀβροφροσύνην. Λοιπὸν δὲν εἴσθε σεῖς ὁ υἱὸς τοῦ ἀνδρείου Λαβερνή, τοῦ φονευθέντος πλησίον μου ἐν ἔτει 1673 εἰς τὴν ἐφοδὸν κατὰ τοῦ Μάεστριχτ; Δὲν εἶνε μήτηρ σας ἡ ἀξιόλογος κόμησσα Λαβερνή, ἣτις με ὑπεδέχθη τοσοῦτον φιλοφρόνως εἰς τὸν οἶκόν της πρὸ δύο ἐτῶν, ὅτε ἐπέστρεφον ἐκ Σαβοῖας; Ἐλα λοιπὸν, εἰπέ μου ποῖα εἶνε ἡ αἰτία αὐτῆς τῆς σκυθρωπότητός σου; ἤλθες πρὸ ὀλίγου νὰ με ζητήσης εἰς τὴν σκηνὴν μου· ἐπίτρεπέ μου νὰ ἐλπίζω ὅτι με ἔχεις ἀνάγκην καὶ ὅτι δύναμαι νὰ θεραπεύσω τὸ κακόν, τὸ ὅποιον, ὡς ἔλεγεσ τώρα πρὸ μικροῦ, σοῦ βασιανίζει τὴν ψυχὴν. Ἄ, ἄ! βλέπω ὅτι κρατεῖς μίαν ἐπιστολὴν εἰς τὸ χέρι σου...

Οἱ ὀφθαλμοὶ τοῦ νέου ἐξήστραψαν. Ὁ Κατινά ἔσπευσε νὰ προσθήσῃ:

— Πιστεύω ὅτι ἡ μήτηρ σας ὑγιαίνει, αἱ;

— Ναί, κατ' εὐτυχίαν, στρατηγέ. Ἀπὸ

πολλοῦ δὲν ἔχει ὑποφέρει ἐκ τοῦ καρδιακοῦ τῆς νοσήματός.

— Κάλλιστα· κ' ἐκεῖνο τὸ σκυλάκι; ἐκεῖνο ὅπου μοῦ ἐδάγκασε τὸ πόδι εἰς τὴν εἴσοδον; δὲν μοῦ λέγεις τί γίνεται;

Ἄρα ὁ Γεράρδος ἐμειδίασε θλιβερώς.

— Καὶ ὕστερα ἀπὸ τὸ σκυλάκι, ἐξηκολούθησε φειδωλῶς ὁ Κατινὰ, εἶχαμεν τὸν ἀββᾶν . . . ἐκεῖνον τὸν μικρόσωμον καὶ χονδρούτσικον ἀββᾶν . . . τὸν διδάσκαλόν σου, καλέ! . . . ὅπου ἐπροσπάθησε νὰ μοῦ ὀμιλήσῃ Λατινικὰ καὶ δὲν τὸ κατώρθωσεν . . . ἐξαιρετος ἄνθρωπος!

— Ὁ ἀββᾶς Ἰακώβος, στρατηγέ . . . εὐχαριστῶ, ὁ ἀββᾶς εἶνε πολὺ καλὰ.

— Τώρα εἶμαι ἡσυχος, εἶπεν ὁ Κατινὰ, ρίπτων ἐπὶ τῆς πεδιάδος προσεκτικὸν βλέμμα καὶ σιγήσας ἐπὶ στιγμὴν ἢ ἐπιστολή, ἣτις μὲ ἀνησύχει κατ' ἀρχὰς δὲν μὲ ἀνησυχεῖ πλέον, ἐπειδὴ εἰς τὴν ἡλικίαν σου, ὅταν κάνεις ἀγαπᾶ τὴν μητέρα του, τὸν διδάσκαλόν του καὶ τὸ σκυλί του καὶ ὅταν αὐτοὶ ὅλοι εἶναι καλὰ, δὲν εἶμπορεῖ νὰ βασανίζεσαι ἀπὸ πραγματικὸν δυστύχημα.

Ἄρα ὁ Γεράρδος ἐπλησίασεν ἔτι μᾶλλον πρὸς τὸν στρατηγόν.

— Κύριε, τῷ εἶπε, δὲν δύναται τις νὰ ἀγαπᾶ καὶ ἄλλο τι ἐκτὸς αὐτῶν εἰς τὴν ἡλικίαν μου;

— Ὡ! ἀπήντησεν ἀποτόμως ὁ Κατινὰ, ἐὰν ἀγαπᾶς ἄλλο τι παρ' ἐκτὸς τῆς μητρός σου, τοῦ καλοῦ ἐκεῖνου ἀββᾶ καὶ τοῦ ἀγαπητοῦ μικροῦ σκύλου ποῦ εἶχε χροῖμα ἄσπρο καὶ μαῦρον, τὸσον τὸ χειρότερον διὰ σέ· αὐτὸ εἶνε δική σου δουλειά, καὶ δὲν μ' ἐνδιαφέρει.

Καὶ ἐποίησε κίνημά τι, ὡσεὶ ἤθελε νὰ διακόψῃ τὴν συνομιλίαν.

— Στρατηγέ μου, εἶπεν ὁ Γεράρδος, εἶμαι δυστυχῆς καὶ δικαιοῦμαι νὰ τύχω ἀκροάσεως.

— Ἄς ἀκούσωμεν.

— Ἡ ἐπιστολὴ αὕτη, τὴν ὁποίαν ἔλαβα διὰ τοῦ τελευταίου ταχυδρομοῦ ἐκ Γαλλίας, μοὶ ἀναγγέλλει φοβερὰν εἰδήσιν.

Ἄρα ὁ Κατινὰ προσήλωσε τὸ βλέμμα ἐπὶ τοῦ ὄχρου προσώπου τοῦ νέου, ὅστις ἐξηκολούθησε·

— Μία γυνή, τὴν ὁποίαν ἀγαπῶ, καὶ πρὸς τὴν ὁποίαν ἐπεθύμουν ν' ἀφιερῶσω ὅλην μου τὴν ζωὴν, μία κόρη ἀξία κατὰ πάντα τοῦ σεβασμοῦ μου, πρόκειται νὰ μοῦ ἀρπαγῆ ἐντὸς ὀκτῶ ἡμερῶν. ἐὰν δὲν ἀποφασίσω νὰ πράξω ἐσχάτην προσπάθειαν.

— Νὰ σοῦ ἀρπαγῆ; καὶ πῶς; ἠρώτησεν ὁ Κατινὰ.

— Στρατηγέ, τὴν εἰκοστὴν ἔκτην τοῦ μηνὸς μέλλει νὰ λάβῃ τὸ μοναχικὸν σχῆμα.

— Ἡ οἰκογένειά της ἀρνεῖται νὰ σοῦ τὴν δώσῃ;

— Εἶνε ὀρφανή· δὲν τὴν ἐζήτησα ἀπὸ κανέναν· οὐδ' εἰς αὐτὴν τὴν ἰδίαν τὸ εἶπα. Μόλις γινώσκει τὴν συμπάθειαν τὴν ὁποίαν τρέφω δι' αὐτήν, πιστεύω μάλιστα ὅτι μόνον αἰσθημα φιλίης αἰσθάνεται αὕτη πρὸς ἐμέ.

— Καὶ ποῖος τὴν ἀναγκάζει νὰ γείνη μοναχή;

— Ἐχασε τὴν μητέρα της· τὸν πατέρα της δὲν τὸν γνωρίζει, εἰς προστατίης δὲ μυστηριώδης τὴν πρκαίνει νὰ ἐμβῆ εἰς τὸ μοναστήριον.

Ἄρα ὁ στρατηγὸς ἔσεισε τὴν κεφαλὴν εἰς ἔνδειξιν δυσαρρεσκείας.

— Δὲν μοῦ ἀρέσουν αὐτὰ τὰ πράγματα, εἶπε, καὶ σὲ συλλυπούμαι εἰλικρινῶς. Δὲν βλέπω ὅμως κατὰ τί δύναμαι νὰ σοῦ φανῶ χρήσιμος. Μήπως γνωρίζω ἐγὼ αὐτὸν τὸν προστατίην ὅπου λέγεις; Θέλεις νὰ τοῦ ὀμιλήσω ὑπὲρ σοῦ; Πῶς ὀνομάζεται;

— Κύριε, οὗτ' ἐγὼ δὲν τὸν γνωρίζω, ἢ δὲ νεᾶνις, περὶ ἧς πρόκειται, οὐδέποτε τὸν εἶδεν. Ὅχι· ἢ χάρις, τὴν ὁποίαν θὰ σὰς ζητήσω, ἐξαρτᾶται ἀπὸ σὰς μόνον.

— Τί ζητεῖς;

— Στρατηγέ, ἀνηγγείλατε ἀπόψε εἰς τὴν διαταγὴν ὅτι αὐριον ὑποχωροῦμεν. Ὅλος ὁ στρατὸς ἀνεγνώρισεν τὸ φρόνιμον τῆς ἀποφάσεώς σας.

— Ἄ! ἀνέκραξεν ὁ Κατινὰ μειδιδῶν.

— Δὲν ὑπάρχει τις μεταξύ τῶν ἡμετέρων ἐκ τῶν μᾶλλον ἰσχυρογωνιμῶνων, ἐξηκολούθησεν ὁ Γεράρδος, ὅστις νὰ μὴ ἀναγνωρίζῃ κατὰ πόσον εἶνε ὀχυρὰ ἡ θέσις τοῦ πρίγκιπος Εὐγενίου.

— Δὲν εἶν' ἔτσι; ἀπήντησεν ὁ Κατινὰ μετὰ τοῦ αὐτοῦ καλοκαγᾶθου ἤθους.

— Ἀπόρρητος, στρατηγέ.

— Εἶνε τὸσον λαμπρὰ ἡ θέσις του ὅσον ἡ ἰδική μας εἶνε κακὴ, ἐπανέλαβεν ὁ μέγας ἀνὴρ μετὰ στεναγμοῦ, οὐ ὁ ἦχος διετέλει ἐν παραδόξῳ ἀντιθέσει πρὸς τὸ μὴ ἐξαλειφθὲν ἐκ τῶν χειλέων του λεπτὸν μειδίδαμα.

— Ὡ, στρατηγέ μου· ὅταν εἴσθε σεῖς ἐπὶ κεφαλῆς, δὲν ὑπάρχει κακὴ θέσις! εἶπεν ὁ Γεράρδος· ἐπὶ τέλους ὅμως θὰ σηκώσωμεν ἀπ' ἐδῶ τὸ στρατόπεδον καὶ ἡ ὑποχώρησις θὰ μὰς στοιχίσῃ ὅπως δὴποτε δεκαπέντε ἡμερῶν ἀπραξίαν.

— Πιθανόν, ἐπιθύρυσεν ὁ Κατινὰ, μακρὸν δὲν τῆς ῥάβδου του θάμνον προσφύοντα τὰ ὑψηλά του ὑποδήματα . . . ἀλλὰ μὲ ὅλα αὐτὰ δὲν ἐννοῶ τί χάριν ζητεῖς ἀπὸ ἐμέ.

— Ἄδειαν δεκαπέντε ἡμερῶν ἀπὸ τὴν ἐσπέραν ταύτην, στρατηγέ.

Ἄρα ὁ Κατινὰ ἀνήγειρε βιαίως τὴν κεφαλὴν καὶ μὲ τόνον αὐστηρὸν ἀπήντησεν.

— Ἀδύνατον! ἀδύνατον, κύριε Λαθερνῆ.

— Ὡ, στρατηγέ μου, ἀνέκραξε μετὰ θλίψεως ὁ Γεράρδος, οὕτινος τὰ χαρακτηριστικὰ τῆς μορφῆς ἠλλοιοῦντο κατ' ὅσον ἢ σκληρὰ ἀπάντησις εἰσέδουε βαθύτερον εἰς τὴν καρδίαν του, μὴ λησμονῆτε ὅτι εὐρισκόμεθα εἰς τὴν δεκάτην ὀγδόην ἡμέραν, δευτέραν ὥραν τῆς πρωίας καὶ ὅτε τὴν μεσημβρίαν τῆς εἰκοστῆς ἔκτης ἢ νεᾶνις θὰ περιβληθῇ τὸ σχῆμα, θὰ τὴν χάσω διὰ παντός καὶ θὰ χαθῶ καὶ ὁ ἕδιος.

— Τί λέγεις; θὰ χαθῆς; ἀπήντησεν ὁ στρατηγὸς μετὰ βλέμματος σχεδὸν

σκληροῦ, ἕνεκα τῆς ἀκορέστου περιεργείας ἣν ἐνέκλειεν . . . Χάνεται ἕνας ἀνδρας, διότι τοῦ ἔλειψε μία γυναίκα; . . .

— Κύριε, ἀπήντησε πρῶτος ὁ Γεράρδος, τὸσον εὐκρίστητος εἶνε ἡ ψυχὴ μου, τὸσον ἀσθενής, θέλω νὰ εἶπω, ὥστε τὴν ἡμέραν κατ' ἣν ἡ νεᾶνις θὰ γείνη μοναχή, θ' ἀφῆσω κ' ἐγὼ τὸ στρατιωτικὸν στάδιον καὶ θὰ γείνω ἐπίσης μοναχός.

Ἄρα ὁ Κατινὰ ὑψωσε τοὺς ὤμους καὶ ἀπέστρεψε τὸ πρόσωπον τύπτων τὸ ὑπόδημά του ἐλαφρῶς καὶ ἐπανειλημμένως διὰ τῆς ῥάβδου του, ὅχι διότι δυσηρεστεῖτο ἐκ τῶν λόγων τοῦ νέου ἢ διότι ἐχλεύαζεν αὐτούς, ἀλλὰ διότι εἶχε συγκινηθῆ ἐκ τοῦ ἀφελοῦς καὶ πλήρους ἀληθείας τόνου μεθ' οὗ ἐλέχθησαν.

— Καὶ θὰ εἶνε μεγάλη συμφορὰ διὰ τὴν μητέρα μου, ἐξηκολούθησεν ὁ Γεράρδος, διὰ τὴν ἀγαθὴν μου μητέρα, περὶ τῆς ὁποίας πρὸ ὀλίγου μοῦ ὀμιλεῖτε, στρατηγέ, ἣτις χάριν ἐμοῦ καὶ μόνου ζῆ ἐπὶ τοσοῦτον ἀφοσιωμένη, ὥστε συχναίως λέγω κατ' ἐμαυτόν: Στενοχωρεῖται ἐπὶ τῆς γῆς καὶ ἂν δὲν ἠμποδίζετο ἐκ τῆς πρὸς ἐμὲ ἀγάπης της θ' ἀνῆρχετο πάλιν εἰς τοὺς οὐρανοῦς.

— Καὶ ἡ νεᾶνις αὕτη θὰ περιβληθῇ τὸ σχῆμα τὴν εἰκοστὴν ἔκτην τοῦ μηνός; . . ἠρώτησεν ὁ Κατινὰ χωρὶς νὰ στραφῆ.

— Ναί, στρατηγέ.

— Εἰς ποῖαν μονήν;

— Εἰς τὴν μονὴν τῶν Κυνῶν Καλογριῶν τῆς Μεζιέρης.

— Καὶ ἐπὶ τῇ ὑποθέσει ὅτι σοὶ ἐδίδετο ἡ ἄδεια . . .

Ἄρα ὁ Γεράρδος ἀνεσκήρτησεν.

— Ἡτις ὅμως δὲν θὰ σοῦ δοθῇ, προσέθηκε μὲ προσηνέστερον τρόπον ὁ Κατινὰ. Αἱ χεῖρες τοῦ νέου κατέπεσαν παρὰ τὰ πλευρά του.

— Τέλος πάντων, κύριε Λαθερνῆ, εἶπτε μου, τί θὰ ἔκαμνες ἂν ἔμενες ἐλεύθερος.

— Τί νὰ σὰς εἰπῶ, στρατηγέ μου! . . εἶνε περιττὸν νὰ σὰς τὸ εἶπω, ἀφοῦ δὲν θὰ εἶμαι.

— Αὐτὸ δὲν σ' ἐνδιαφέρει· λέγε.

— Στρατηγέ μου, ἂν ἦτο ἡμέρα, θὰ σὰς πρεκάλουν ν' ἀναγνώσῃτε τὴν ἐπιστολήν τῆς νεᾶνιδος ἐκείνης.

Ἄρα ὁ Κατινὰ ἐξέτεινε τὴν χεῖρα διὰ νὰ λάβῃ τὴν ἐπιστολήν, ἣν ἔδιδε πρὸς αὐτὸν ὁ Γεράρδος.

— Εἶνε πολὺ σκοτάδι, εἶπε.

— Τὴν γνωρίζω ἐκ στήθους, κύριε, καὶ ἠμπορῶ νὰ σὰς τὴν ἀπαγγείλω.

— Λέγε.

Ἄρα ὁ Γεράρδος ἐστήριξε μίαν τῶν χειρῶν ἐπὶ τῆς καρδίας του καὶ μὲ φωνὴν ἀσθμαίνουσαν ἤρχισεν:

— Κύριε, ἡ διαταγὴ ἔφθασεν . . . θὰ περιβληθῶ τὸ σχῆμα τὴν 26 τοῦ μηνός κατὰ τὴν μεσημβρίαν. Μέχρι σημερον ἠλπίζον ἐπὶ τὴν φιλιαν τὴν ὁποίαν εἰδείσατε πρὸς ἐμὲ καὶ ἐπὶ τὴν ἀγαθότητα τῆς μητρός σας, διότι ἐπίστευα ὅτι ἠθέλητε τὴν διαθέσει ὑπὲρ ἐμοῦ. Ἄλλ' ὡς βλέπω, σαίνεται ὅτι μ' ἐλησμονήσατε καὶ μόνος ὁ Θεὸς μοὶ ἀπομένει. Κανένα δὲν βλέπω πλέον περὶ ἐμέ. Μέχρι τῆς 26 τοῦ παρόντος μηνός, κατ' ἐκῆστην, τὴν τετάρτην ὥραν τῆς πρωίας θὰ εὐρίσκομαι ἐπὶ τοῦ ἀνδρῶν τῆς μονῆς, πρὸς τὸ δάσος καὶ θὰ σὰς ἀναμένω

διὰ νὰ σὰς εἶπω τὸ τελευταῖον χαῖρε, ἔστω καὶ διὰ νεύματος. Χορηγήσατέ μοι τὴν τελευταίαν ταύτην εὐχαρίστησιν, διὰ νὰ μὴ παραδοθῶ πρὸς τὸν Θεὸν μετ' ἀπελπίσας.»

Καὶ ἐσταμάτησε, διότι αἱ τελευταῖαι λέξεις ἐφαίνοντο ὡς νὰ εἶχον διασχίσει τὸν λάρυγγά του πρὶν φθάσῃν εἰς τὰ χεῖλη του.

— Λοιπὸν, εἶπεν ὁ στρατηγὸς ἀπλήστως διὰ τοῦ βλέμματος ἐξετάζων τὸν νέον, βλέπεις ὅτι εἶχα δίκαιον καὶ ἐλευθεροῦς αὐν ἦσο, τί θὰ ἠδύνασο νὰ πράξης εἰς ταυτὴν περίστασιν;

— Κύριε, πιθανὸν νὰ ἐπαυξήσω τὴν κατ' ἐμοῦ ὀργὴν σας, ἀλλὰ σὰς διαβεβαιῶ ὅτι δὲν εἶνε διόλου ἀπελπίς ἡ κατὰστασις. Ἡ ἀπόστασις ἀπ' ἐδῶ μέχρι τῆς μονῆς εἶνε διακοσίων πενήντα λευγῶν ἀπὸ τῆς δεκάτης μέχρι τῆς εικοστῆς ἑκτῆς Ἀπριλίου μεσολαβοῦν ἡμέραι ὀκτώ. Πορεῖα τριάκοντα λευγῶν τὴν ἡμέραν ἠμπορεῖ νὰ ἐκφοβίξῃ ἄλλους, ὄχι ὅμως καὶ τοὺς δραγόνους τοῦ Κατινά. Θὰ φθάσω λοιπὸν τὴν εικοστὴν ἑκτὴν πρὸ τῆς τετάρτης πρωϊνῆς ὥρας ἔμπροσθεν τοῦ μοναστηρίου.

— Διὰ ν' ἀποχαριετίσῃς μακρόθεν τὴν ἀτυχή νεάνιδα;

— Ὡ! ὄχι, κύριε· διὰ νὰ τὴν ἀπαγάγω.

— Νὰ τὴν ἀπαγάγῃς; . . . ἀπὸ τὸ μοναστήριον! . . . μὰ αὐτὸ εἶνε ἱεροσουλία!

— Δὲν εἶνε ἀκόμη μοναχὴ; θὰ τὴν ὀδηγήσω πρὸς τὴν μητέρα μου. Ἰδοῦ, στρατηγέ, σὰς ἐξορκίζω, σὰς καθικετεύω γονυπετῶς ἐν ὀνόματι τῆς μητρὸς σας, τὴν ὁποῖαν τόσον ἐθρηνήσατε, ἐν ὀνόματι τοῦ ἀδελφοῦ σας, τὸν ὁποῖον ὑπεραγαπᾶτε, ὡς λέγουν, λυπηθῆτέ με· χορηγήσατέ μοι αὐτὴν τὴν ἀδελφὴν τῶν δεκαπέντε ἡμερῶν χορηγήσατέ μοι δώδεκα, χορηγήσατέ μοι δέκα ἡμέρας! Θὰ τρέξω καὶ τὴν νύκτα ἀκόμη, καὶ θὰ ἐπανέλθω θνήσκων ἐκ τοῦ καμάτου ν' ἀσπασθῶ τοὺς ποδας σας. Ἀλλὰ θὰ σώσω τὴν κόρην αὐτὴν . . . θὰ μὲ διασώσετε χάριν τῆς μητρὸς μου . . . Δέκα ἡμέρας λοιπὸν, στρατηγέ! ὄχι περισσότερον. . . δέκα ἡμέρας!

— Ἐπιθυμῶ νὰ σὲ συνδράμω, εἶπεν ὁ Κατινά ἀνεγείρων τὸν ἔκφρονα Γεράρδον, ἀλλὰ κατὰ πρῶτον, ἀκουσέ με ὀλίγον.

Καὶ ὠδήγησε τὸν νέον μέχρι τοῦ χείλους τῆς χαράδρας, δι' ἧς παρενετίθετο μεταξύ αὐτῶν καὶ τοῦ λοιποῦ στρατοπέδου εὐρὺς χῶρος κενός, μὲ τὸ ὄμμα δὲ σπινθηροβόλον καὶ τὸ μέτωπον φωτιζόμενον ὑπὸ ἀκτῖνα σελήνης, περώσης διὰ μέσου τοῦ φυλλώματος δρυός,

— Κύτταξε, εἶπεν, ὄλον αὐτὸν τὸν στρατόν, ὅστις κοιμᾶται μὲ τὰς ἀποσκευὰς δεμένας, ἑτοιμοὺς νὰ ὑποχωρήσῃ ἐντὸς ὀλίγων ὥρων. Οἱ ἀνώτεροι ἀξιωματικοί, καὶ αὐτοὶ οἱ ἴδιοι ὑπαρχηγοί μου ἔχουν τοὺς ἵππους τὸν ἐπεστρωμένους καὶ τὰς ἀποσκευὰς τῶν ἐτοιμους. Δύο κατασκοποὶ τοῦ πρίγκιπος Εὐγενίου, ἔφυγον πρὸ ὀλίγου διὰ τῆς ἀτραποῦ, τὴν ὁποῖαν βλέπεις ἐκεῖ κάτω εἰς τὸ ἔλος καὶ ὑπάγουν νὰ τὸν εἰδοποιήσουν ὅτι ὑ-

ποχωρῶ διὰ ν' ἀποφύγω τὴν μάχην. Ἐν τούτοις, κύριε, εἰς δύο ὥρας, κύτταξε καλὰ εἰς τὸ ὠρολόγι μου, ὅλος ὁ στρατός τὸν ὁποῖον διοικῶ, νομίζων ὅτι φεύγει τὸν ἐχθρόν, θὰ κάμψῃ τὰ ἔλη καὶ τοὺς λόφους καὶ θὰ γυρίσῃ δι' ἐνὸς μόνον κινήματος, τὸ ὁποῖον θὰ ρίψῃ τὸ περικλὸν ἐντὸς τῆς βολῆς τῶν τηλεβόλων τοῦ δουκὸς τῆς Σαβοῖας. Μὴ τυχάρπτεσαι, καὶ ἐξακολούθησε νὰ μὲ ἀκούῃς. Μετὰ τρεῖς ὥρας θὰ προσβάλω τὸν ἐχθρόν φανερά. Ἡ ἀριστερὰ του ὡς καὶ ἡ δεξιὰ του πτέρυξ ἐρείδονται ἐπὶ τῶν τελμάτων, ἐπύκνωσε δὲ τὸ κέντρον του καὶ τὸ κατέστησεν ὄχυρόν ὡς φρούριον· ἡ θέσις, ὅπως εἶπες, εἶνε ἀπόρρητος. Μόλα ταῦτα θὰ διατάξω τὸ ἵππικόν μου νὰ ἐφορμήσῃ εἰς τὰ ἔλη, θὰ πέμψω τοὺς πεζοὺς κατὰ τοῦ κέντρον· θὰ κάμω δύο ἐφόδους, δέκα ἐφόδους, ἑκατὸν ἐφόδους μὲ τὸ ζήφος εἰς τὴν χεῖρα, ἕως ὅτου διασπάσω τὸ κέντρον. Θὰ φανοῦν αὐτὴν τὴν ἡμέραν ποῖοι εἶνε παλληκάρια, οἱ δὲ Σαβαυδοὶ καὶ οἱ Ἰσπανοὶ καὶ οἱ Γερμανοὶ τῶν δύο συμμαχῶν πριγκίπων θὰ ἰδοῦν τί ἀξίζουν οἱ Γάλλοι νεοσύλληκτοι, ὀδηγούμενοι εἰς τὴν μάχην παρὰ στρατηγοῦ πληρώοντος διὰ τῆς ἰδίας ζωῆς τὴν δόξαν του. Αὐριον τὴν μεσημβρίαν ἢ θὰ εἶμαι νεκρός, ἢ θὰ μὲ ἀποκαλῶσι νικητὴν τῆς Σταφάρδης. Εἶναι ἡ πρώτη μεγάλη μάχη τὴν ὁποῖαν ἐπιχειρῶ μόνος μου καὶ ἐννοῶ ν' ἀναδειχθῶ νικητῆς. Ἰδοῦ, κύριε, τί εἶμαι ἀποφασισμένος νὰ πράξω, ἐνῶ σὺ θὰ τρέχῃς πρὸς τὴν Γαλιάν, διὰ ν' ἀπαγάγῃς μίαν κόρην. Ἐλα μαζί μου μέσα εἰς τὴν σκηνὴν διὰ νὰ ὑπογράψω τὴν ἀδειάν σου.

— Ὡ! κύριε, κύριε! εἶπεν ὁ Γεράρδος ὠχρὸς ἐκ συγκινήσεως καὶ σεβασμοῦ καὶ προσκλίνων πρὸ τοῦ μεγαλόφρονος ἐκείνου ἀνδρός, ὅστις ἀπεκαλύπτετο πρὸς αὐτὸν ἐν ὅλῃ τῇ ἀίγλῃ τῆς μεγαλοφυΐας του, θὰ πολεμήσωμεν αὐριον καὶ ἐγὼ δὲν θὰ παρευρίσκωμαι;

— Αὐτὸ ἔλεγα κ' ἐγώ, ἀπήντησεν ὁ Κατινά, ὅταν μοῦ ἐζήτησις ν' ἀναχωρήσῃς ἀμέσως.

— Μοῦ ὑπενθυμίσατε στρατηγέ, ὅτι ὁ πατήρ μου ἐφονεύθη σιμὰ σας ἐπὶ τῶν τειχῶν τοῦ Μάεστριχτ. Θὰ μείνω εἰς τὴν μάχην καὶ θὰ πράξω τὸ χρέος μου.

— Τὸ ἐλπίζω, νὰ ἦσαι βέβαιος δὲ ὅτι θὰ σοῦ παράσχω αὐτὴν τὴν εὐκαιρίαν. Ἐν τοσοῦτῳ ἀπαρνεῖσαι τὴν ἐρωμένην σου;

— Στρατηγέ, ὅταν μάθῃ ὅτι ἐφονεύθη εἰς Σταφάρδην, δὲν θὰ μὲ κατηγορή πλεόν, θὰ ὑπάρχη δ' ἐπὶ τῆς γῆς εἰς ἀγγελοῦς ὅστις θὰ δέεται πρὸν τὸν Θεὸν ὑπὲρ τῆς ψυχῆς μου.

— Κύριε, ἀπήντησεν ὁ ἀκλόνητος οὐλόσοφος, ἔχε ὑπ' ὄψιν παρακαλῶ ὅτι δὲν θὰ φονευθῆς εἰμὴ ἂν ἐγὼ σὲ διατάξω. Σκοπεῖω νὰ σὲ κάμω νὰ κερδίσῃς κατ' αὐτὴν τὴν μάχην τὸν βαθμὸν τοῦ λοχαγοῦ τῶν δραγόνων μου. Ἐγὼ μερικὰ σχέδια εἰς τὸ κεφάλι μου· ἐπειδὴ δὲ προσήλθεις εἰς ἐμὲ ὡς εἰς πατέρα, ὑπάκουσε εἰς τὸν πατέρα σου ὅπως καὶ εἰς τὸν στρατηγόν.

— Δὲν μοῦ εἶπετε ὅτι ἢ θὰ ἔχετε κερδίσει τὴν μάχην ἕως αὐριον τὴν μεσημβρίαν, ἢ θὰ εἰσθε νεκρός;

— Τὸ εἶπα.

— Τότε ἔχω δύο λόγους ὅπως φονευθῶ. Καταλαμβάνετε, στρατηγέ, ὅτι δὲν δύναται τις νὰ ἐπιζήσῃ τοῦ ἀνδρός ὅστις φαίνεται τοιοῦτος, οἷος ἐφάνητε σεῖς πρὸς ἐμὲ. Ἀλλὰ θὰ διαφύγητε τὸν θάνατον· αὐτὸ εἶνε τὸ θέλημα τοῦ Κυρίου. Ὅσον ἀφορᾷ εἰς ἐμὲ, ἐπειδὴ ἐγὼ ἔγεινα ἀφορμὴ νὰ χάσῃ τὸ μέλλον τῆς ἡ ἀτυχῆς κόρης, ἣτις ἐνεπιστεύθη εἰς ἐμὲ καὶ ἐπειδὴ δὲν θὰ ἔζων εὐχαρίστως ἐντὸς μοναστηρίου προτιμότερον εἶνε ν' ἀποθάνω ὑπὲρ τοῦ βασιλέως μου καὶ ὑπὲρ ἐμοῦ εἰς τὸ πεδίον τῆς μάχης.

— Τὰ προεῖδα ὅλ' αὐτὰ, ἀπήντησεν ὁ Κατινά, ἀνακτῶν ἀπὸ τῆς στιγμῆς ἐκείνης τὴν καλοκάγαθον καὶ ἡρεμον φαιδρότητα. Ἐκεῖνος ὅστις ἐπαγρυπνεῖ ἐπὶ τῆς τύχης τριάντα χιλιάδων ἀνδρῶν ἠμπορεῖ κάλλιστα νὰ εὕρῃ τὸ μέσον διὰ νὰ σώσῃ ἕνα μόνον. Νὰ ὠστόσον ὅπου ἐχάσαμεν ἐν τέταρτον τῆς ὥρας! Ἐντὸς εἴκοσι λεπτῶν πρέπει νὰ δώσω ὅλας τὰς ἀναγκαίας διαταγὰς. Εἶπες ὅτι τὸ μοναστήριον τῆς φίλης σου εἶνε εἰς Μεζιέρην καὶ ὁ ἕνας καλὸς ἵππεὺς ἠμπορεῖ νὰ μεταβῇ ἐκεῖ ἐντὸς ὀκτῶ ἡμερῶν;

— Μάλιστα, στρατηγέ.

— Λέγουν ὅτι ὅλα τὰ μέσα εἶνε καλὰ, ὡς καὶ τὰ ἔσχατα. Ἐχω κατ' αὐτὴν τὴν στιγμὴν ἔκτακτον εὐνοϊαν τύχης. Κύριε πρίγκιψ τῆς Σαβοῖας, λάβε τὰ μέτρα σου, καθὼς καὶ σὺ ἐπίσης, πρίγκιψ Εὐγένιε!

— Αἶ, κύριε! εἶπεν ὁ Γεράρδος, ὁ πρίγκιψ Εὐγένιος, ζεύρει καλὰ μὲ ποῖον ἔχει νὰ κάμῃ. Δὲν εἶπεν ὅτι θὰ νικήσῃ τὸν Βιλρόα, θ' ἀγωνισθῇ μὲ τὸν Βανδιώμ, ἀλλὰ θὰ νικηθῇ ἀπὸ τὸν Κατινά;

— Τὸ εἶπε, μὰ τὸν Θεόν, τὸ εἶπεν! ἀνέκραξεν ὁ ἦρωσ γελῶν· πιθανὸν ὅμως νὰ μὴ τὸ πιστεῖ. Πρόσεχε ὅμως . . . ἀκούς; ἐψιθύρισε κύπτων πρὸς τὸ οὖς τοῦ Γεράρδου καὶ δεικνύων αὐτῷ διὰ τοῦ δακτύλου τὴν ἀπομεμονωμένην σκηνήν.

— Ἀκούω μουσικὴν, ἀπήντησεν ὁ Γεράρδος.

— Τὴν μουσικὴν διὰ τὴν ὁποῖαν παρεπονείσο τόσον πρὸ ὀλίγου.

— Καὶ ἦτις μοῦ φαίνεται ἐξάσιος τῶρα.

— Αἶ, αἶ! δὲν ἐκπλήττομαι διόλου ἂν σοῦ φαίνεται ἐξάσιος.

— Διατί, στρατηγέ;

— Διότι χάρις εἰς αὐτὴν τὴν μουσικὴν ἡ δεσποινίς . . . τὸ κορίτσι σου, τέλος πάντων, δὲν θὰ γείνη μοναχὴ τὴν εικοστὴν ἑκτὴν αὐτοῦ τοῦ μηνός. Τί μὲ κυττάζεις ἐκθαμβός; . . . Ἐμπρός, ἔμβα μέσα εἰς τὴν σκηνὴν μου· ἄφησέ μας νὰ περάσωμεν, σκοπέ!

Ἔπεται συνέχεια.

FORTUNE BOISGOBEY

ΤΟ ΚΟΜΜΕΝΟ ΧΕΡΙ

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟΝ

Α'

Εἶνε δυσάρεστος καὶ ἀτερπής ἡ θεὰ τοῦ *Βουλευάρτου* τῆς *Μαγδαληνῆς* κατὰ τὰς ἐσπέρας τοῦ Νοεμβρίου, ὅτε ἡ θύελλα συναρπάζει τὰ φύλλα τῶν δένδρων συστρέφουσα αὐτὰ ἐπὶ τοῦ λιθοστρώτου κατὰ μῆκος τῆς ὁδοῦ. Ἡ ὀμίχλη ἐκτείνει τὸν φαῖον πέπλον τῆς, τὸν ὅποιον μόλις δύναται νὰ διαπεράσῃ ἡ κίτρινίζουσα λάμψις τῶν ραμφῶν τοῦ ἀεριοφωτός. Τὰ δένδρα κλίνουσι τοὺς κλάδους των ὑπὸ τὴν ὑγρὰν καὶ σφοδρὰν πνοὴν τοῦ δυτικῆς ἀνέμου. Δὲν βρέχει ἀκόμη, ἀλλὰ θὰ βρέξει. Ἡ ὁδὸς μένει ἔρημος περιπατητῶν. Οἱ συνήθεις θαμῶνες τοῦ *βουλευάρτου* κατὰ τὰς θερινὰς νύκτας, καταφεύγουσι νῦν εἰς τὰς λέσχας καὶ τὰ καφενεῖα. Ποῦ καὶ που φαίνεται ἄμαξά τις ἀθορύβως διερχομένη ἐπὶ τοῦ λιθοστρώτου γέμοντος βορβόρου. Ἀκούεται ὁ ἀπομεμακρυσμένος ἐκεῖνος θόρυβος, τὸν ὅποιον δύναται τις νὰ ὀνομάσῃ: ἀναπνοὴ τῆς μεγάλης πόλεως. Ἐφθασεν ἡ ἐποχὴ καθ' ἣν περὶ τὴν δεκάτην βασιλεύει ἡ μοναξία κατὰ τὴν γωνίαν τῆς *Ὁδοῦ Σκριβ*.

Ἄλλ' ὅταν εἶνέ τις εἰκοσιπενταετής, πλούσιος καὶ εὐθυμος, οὐδὲ κατ' ἐλάχιστον φροντίζει διὰ τὴν ὑγρασίαν καὶ τὴν ὀμίχλην τοῦ φθινοπώρου, ἀλλὰ πάντοτε προχωρεῖ, χωρὶς νὰ τὸν ἐμποδίζῃ καὶ ἡ καταπίπτουσα βροχὴ. Καὶ ἐπακριβῶς τὴν παρελθούσαν ἐβδομάδα δύο νέοι, ἐνδεδυμένοι κομψότατα, ἐβάδιζον τὴν ἔρημον ὁδόν, ἐξεληθόντες τοῦ ἐστιατορίου των, ὅπου ἐδείπνησαν ὀρεκτικώτατα.

Ἐβαινον μεγάλοις βήμασι, παραπλεύρως ἀλλήλων, τὰς χεῖρας εἰς τὰ θυλάκια ἔχοντες καὶ τὰ περιλαίμια τῶν ἐπικνωφορίων των ἀνεσηκωμένα, ὀμιλοῦντες μεγαλοφώνως καὶ γελῶντες ἔτι μεγαλοφωνώτερον. Ἦσαν τοῦ αὐτοῦ ἀναστήματος καὶ τῆς αὐτῆς περιβολῆς. Ἦθελέ τις τοὺς ἐκλάβει ὡς ἀδελφούς ἂν καὶ οὐδόλως ὠμοιάζον.

Ὁ εἰς ἦτο μελαγχροινός, ὁ δὲ ξανθός. Ὁ μὲν εἶχε χαρακτηριστικὰ προδιδόντα ἀνησυχίαν, ὀφθαλμοὺς μέλανας καὶ ζωηρούς, φυσιογνωμίαν ἐκφραστικὴν καὶ τολμηράν, κίνησιν ἀπότομον, βραχυλογίαν καὶ ἀποφασιστικότητα ἐν συντόμῳ ὡς νεαρός ἀξιοματικὸς ἐξεληθὼν τῆς σχολῆς τῆς *Σωμύρης*: ὁ δ' ἕτερος εἶχε μορφήν κανονικὴν, ὀφθαλμοὺς κυανοῦς, βλέμμα ἡμερον καὶ τρόπους ἀκριβῶς Ἄγγλου εὐγενούς.

Δύο τύποι δηλαδὴ ὅλως ἀντίθετοι.

— Φίλε μου, ἔλεγεν ὁ μελαγχροινός, μοῦ φαίνεται πῶς ἔχεις τὸν διάβολο μέσα σου γιὰ νὰ ἐπιμένῃς μὲ τέτοιο καιρὸ νὰ παῖμε πεζὴ εἰς τὴν *Ὁδὸν Σουρέζης*.

— Δὲν βρύνεσαι, ἀπεκρίνκτο ὁ ξανθός, τὸ μέγαρον τοῦ θεοῦ σου δὲν εἶνε μακρὰν. Πρὶν ἀρχίσῃ ἡ βροχὴ θὰ φθάσωμε.

— Καὶ ἔτσι κερδίζομε καὶ μία δραχμὴ.

— Τέτοιαις οἰκονομίαις ἐγὼ δὲν ταῖς ἐννοῶ. Ἰούλιε, σὲ θαυμάζω καὶ σοῦ προλέγω ὅτι θὰ κταντήσῃς μυριοπλούτος.

— Μακάρι, φίλε μου Μάξιμε! ἀλλὰ καὶ ἐγὼ σοῦ προλέγω ὅτι ὅπως βαδίζῃς θὰ μείνῃς χωρὶς πεντάρα.

— Νὰ δῆς ὅτι αὐτὸ μοῦ κοπανᾷ καὶ ὁ θεὸς μου.

— Ἐσὺ ὅμως οὔτε κἂν φροντίζεις. Σὲ βεβαίω πῶς δὲν κάνεις καλά. Ὁ κύριος *Δορζέρ* σὲ ἀγαπᾷ ὑπερβολικᾶ. Ἐὰν ἀπεφάσιζες νὰ λάβῃς ὑπὸ σοβαρὰν ὄψιν τὰ πράγματα καὶ νὰ ἐργασθῆς εἰς τὸ τραπεζιτικὸν του κατὰστημα, τότε θὰ ἐνυμφεύεσο καὶ τὴν ἐξαδέλφην σου.

— Εὐχαριστῶ. Δὲν ἔχω σκοπὸ νὰ νυμφευθῶ. Ἐπειτα, ἀλήθεια, ἡ Ἀλίχη εἶνε ὠραιοτάτη, ἀλλὰ ὡς σύζυγος γιὰ μέ, τί νὰ σοῦ πῶ...

— Εἶσαι πολὺ δύσκολος.

— Τί τὰ θέλεις! δὲν ἤμπορῶ νὰ τὸ φαντασθῶ πῶς εἶνε δεκαεννέα χρονῶν. Τὴν βλέπω νὰ παίζῃ ἀκόμη εἰς τὸν κῆπον τοῦ *Κερκαμεικοῦ* μὲ τὸ κοντὸ φουστανάκι. Καὶ θαρρῶ μάλιστα πῶς ὁ θεὸς μου ὄνειρεύεται κανέναν ἀριστοκρατικὸν γάμον.

— Ἀπ' ἐναντίας, στοιχηματίζω πῶς θέλει τὸν γαμβρόν του σύντροφον καὶ μέλλοντα διάδοχόν του.

— Τότε δὲν ἔμπορεῖ νὰ εὕρῃ καλλίτερον ἀπὸ τὸν φίλον μου Ἰούλιον *Βινιουρῶ*, πρότυπον ταμίου καὶ τέλειον ἱππότην, ἱκανὸν νὰ διευθύνῃ τὰς μᾶλλον πολυπλόκους οἰκονομολογικὰς ἐπιχειρήσεις, ὡς ἐπίσης καὶ τὸ *κατιζόν*.

— Εἶσαι τρελός. Δὲν κυττάζω τόσῳ ψηλά.

— Γιατί; Ὁ θεὸς μου σὲ ἐκτιμᾷ πάρα πολὺ. Δὲν ἔχεις κεφάλαια ἀκόμη, ἀλλὰ περιμένεις ἕνα δύο κληρονομίας ἀρκετὰ σεβαστάς, καὶ εἶμαι βέβαιος πῶς δὲν σὲ κκοθιλέπει καὶ ἡ Ἀλίχη. Ἐγὼ ἂν ἤμουν εἰς τὴν θέσιν σου θὰ τῆς ἔκανα τὸν ἔρωτα.

— Ἄ μπᾶ! μόνον αὐτό! Δὲν ἔχω σκοπὸ νὰ τὰ χαλάσω μὲ τὸν *Ροβέρτον*.

— Τὸν *Ροβέρτον* δὲ *Καρνοέλ*! τὸν γραμματέα τοῦ θεοῦ μου! Πῶς, πιστεύεις ὅτι ἀγαπᾷ τὴν ἐξαδέλφην μου;

— Εἶμαι βέβαιος.

— Πράγματι, μοῦ φάνηκε προχθές, ὅτι εἰς τὸ τραπέζι τὴν ἐκύταζε πολὺ. Λόγω τιμῆς, ἀφοῦ ἐσὺ δὲν ἔχεις νὰ κάνῃς τίποτε, δὲν θὰ δυσηρεστούμην ἂν τὴν ἐνυμφεύετο. Δὲν εἶνε πλούσιος, ἀλλὰ εἶνε νέος μὲ καρδιὰ καὶ μὲ νοῦν. Καλῆς οἰκογενείας, καθὼς πρέπει ἀνατετραμμένος καὶ, καθὼς μοῦ εἶπες πολλάκις, ἐξαιρετος φίλος. Εἶσθε φίλοι, δὲν εἶν' ἀλήθεια;

— Καὶ στενοὶ μάλιστα.

— Τότε λοιπὸν θὰ σοῦ ἔχει ἐξηγηθῆ τὰς ὑποθέσεις του.

— Ὅχι. Εἶνε πολὺ ἐπιφυλακτικὸς εἰς τὸ κεφάλαιον αὐτό, ἀλλ' ἐγὼ ἐμάντευσα. Ἀγαπᾷ μέχρι τρέλας τὴν ἐξαδέλφην σου. Καὶ νὰ σοῦ πῶ, δὲν θὰ ἐκπλαγῶ ἐὰν ἐντὸς ὀλίγου προβῆ εἰς κρίσιμον διάδημα.

— Τί; ἐρωτικὴν ἐξωμολόγησιν;

— ὦ, αὐτὸ ἐτελείωσε πλέον, καὶ ὑποθέτω ὅτι τώρα σκοπεύει νὰ ζητήσῃ ἀπὸ τὸν κύριον *Δορζέρ* εἰς γάμον τὴν κόρην του. Θὰ χαρῶ πολὺ ἂν ἐπιτύχῃ, ἀλλ' ἀμφιβάλλω.

— Καὶ ἐγὼ. Ἄλλ' ὅμως ἡ Ἀλίχη τὸν θέλει, ὁ θεὸς μου δὲν εἶνε ἄνθρωπος νὰ τῆς χαλάσῃ τὸ χατῆρι.

— ὦ, ἀρχισε νὰ βρέχῃ. Τώρα νὰ δῆς ὅτι θὰ γίνουμε πάπαις ἀπὸ τὸ νερό.

— Τὸν περισσότερον δρόμον τὸν ἐκάμαμε. Ἐπεράσαμε τὸ *Βουλευάρτου Μαλεζέρμπ* καὶ φθάνομεν εἰς τὸ τέλος.

Πράγματι, οἱ δύο φίλοι συνδιαλεγόμενοι ἔφθασαν εἰς τὴν ὁδὸν *Σουρέζης* καὶ ἤδη ἐφάνετο ἡ προαύλιος θύρα τοῦ μεγάρου τοῦ κ. *Δορζέρ*.

Ὁ τραπεζίτης οὗτος, χῆρος, εἶχε μίαν μόνην κόρην πολὺ νέαν ἔτι ἵνα προίσταται εἰς μεγάλας ἐορτάς. Δὲν ἠγάπα τὴν πολυκοσμίαν καὶ δι' αὐτὸ ἀκριβῶς κατὰ πᾶσαν τετράδα προσεκάλει ὀρισμένον τινα ἀριθμὸν φίλων εἰς οἰκογενειακὴν σχεδὸν ἐσπερίδα, ἀφ' ἧς, ἠννοεῖ νὰ μὴ λείπῃ ποτὲ ὁ ἀνεψιός του, ὁ ὅποιος οὐδόλως διεσκέδαζεν ἐκεῖ.

Ὁ ταμίης του, Ἰούλιος *Βινιουρῶ*, καὶ ὁ ἰδιαιτερός γραμματεὺς του, *Ροβέρτος* δὲ *Καρνοέλ*, προσεκαλοῦντο ἐπίσης καὶ προσεπάθουν νὰ μὴ λείψωσιν ἀπὸ πρόσκλησιν ἡ ὅποια διετυποῦτο ὡς διαταγὴ ὑπηρεσίας.

Ὁ *Ροβέρτος* κατῴκει εἰς διαμερίσματι τοῦ μεγάρου καὶ βεβαίως πρὸ πολλοῦ θὰ παρευρίσκετο εἰς τὴν αἴθουσαν, ὅτε ὁ Ἰούλιος καὶ ὁ Μάξιμος δειπνήσαντες μαζὺ εἰς τὸ ἐστιατόριον, ἔφθασαν εἰς τὴν αὐλοῦ θύραν τοῦ μεγάρου.

Ἦτο ἤδη καιρός, διότι λεπτὴ βροχὴ ἤρχισε νὰ ραντίζῃ τὸ πρόσωπόν των. Ὁ Ἰούλιος ἔσπευδε νὰ κτυπήσῃ, ὅτε ὁ Μάξιμος, ὀλίγον ὀπισθεν μείνας, τὸν ἐκράτησεν ἀπὸ τοῦ βραχίονος λέγων αὐτῷ χαμηλοφώνως:

— Περιέργων. Βλέπω φῶς εἰς τὸ ταμεῖον. Μήπως οἱ ὑπάλληλοι ἐργάζονται ἔως τὰς ἔνδεκα τὰ μεσάνυκτα;

— Ὅχι, βέβαια, ἀπεκρίθη ὁ *Βινιουρῶ*. Ὁ τραπεζίτης κατῴκει τὸ μεσαῖον πάτωμα τοῦ οἰκήματος, κειμένου εἰς τὸ βάθος τῆς αὐλῆς, ἐνῶ τὰ γραφεῖα τοῦ τραπεζιτικοῦ καταστήματος εὕρισκοντο εἰς τὸ ἰσόγειον, διὰ τῶν κεκλεισμένων δὲ θυρίδων τοῦ πλησιεστέρου παραθύρου ἐφαίνετο ἐξερχομένη λεπτὴ φωτεινὴ ἀκτίς, ἡ ὅποια ἐπέσυρε τὴν προσοχὴν τοῦ ἀνεψιοῦ τοῦ κ. *Δορζέρ*.

— Δὲν εἶνε τίποτε, εἶπεν ὁ Ἰούλιος, ἀφοῦ ἐπὶ μικρὸν ἐσκέφθη: πιθανὸν νὰ εἶνε ὁ ὑπηρετής, ὁ ὅποιος ποῖν κοιμηθῆ ἐξετάζει τὰ διαμερίσματα. Μένε ἡσυχος, φίλε μου, διότι τὸ χρηματοκιβώτιον εἶνε καλὰ προφυλαγμένον: εἶνε δὲ καὶ μὲ τοιοῦτον τρόπον κατασκευασμένον, ὥστε θὰ τὴν ἐπάθαινε πολὺ κακὰ ὅποιος ἤθελε προσπαθῆσαι νὰ τὸ ἀνοίξῃ.

— Ναί, ναί, ἔξέρω ὁ θεὸς μου μοῦ ἔχει εἰπῆ ὅτι τὸ χρηματοκιβώτιόν του εἶνε προφυλαγμένον μὲ φονικὰ μηχανήματα. Σωστὸ ὄπλοστάσιον, καθὼς φαίνεται, καὶ

ἂν κανεὶς κλέπτης ἐπεχείρη νὰ τὸ ἀνοίξῃ θὰ ἔπεφτε νεκρός. Εἶν' ἓνα μηχανήμα τὸ ὁποῖον πυροβολεῖ καὶ . . .

— Ὁ θεὸς σου σ' ἐπερίπαζε· ἡ ἀλήθεια εἶνε πῶς ὁ κλέπτης συλλαμβάνεται καθὼς εἰς τὴν παγίδα ὁ λύκος. Εὐφύες μηχανήμα τὸν ἀρπάζει ἀπὸ τὸ χέρι καὶ ἀδύνατον νὰ διαφύγῃ.

— Ἄ, αὐτὸ εἶν' ἀριστοῦργημα. Τὰ χρήματα ἐδῶ εἶνε προφυλαγμένα βλέπω καθὼς τὰ στρατόπεδα. Κτύπησε νὰ εἰσέλθωμεν. Ἡ θέσις μας δὲν εἶνε κατάλληλος διὰ συνδιάλεξιν.

Ὁ ταμίας ἐκτύπησε τὸν κώδωνα· ἡ θύρα ἤνοιξε καὶ εἰσῆλθον. Ταυτόχροτως ἐξήρχοντο δύο ἄτομα, τὰ ὁποῖα ἀναμφιβόλως μετ' ἀνυπομονησίας ἐπερίμενον ν' ἀνοίξῃ ὁ θυρωρὸς ὅπως ἐξέλωσι, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον ἔσπευσαν νὰ ἐκτελέσωσιν εὐθὺς ἄμα ἤνοιξεν ἡ θύρα καὶ εἰσῆλθεν ὁ Ἰούλιος μετὰ τοῦ Μάξιμου, χωρὶς νὰ τοὺς χαιρετίσωσιν ἢ ζητήσωσι συγγνώμην, διότι τοὺς ὤθησαν.

Ὁ εἰς ἦτο ὑψηλοῦ ἀνκαστήματος, ὁ ἔτερος, ὁ ὁποῖος ἐβάδιζε στηριζόμενος ἐπὶ τοῦ βραχίονος τοῦ συντρόφου του, μεσαίου. Καὶ οἱ δύο ἔφερον μεγάλους πῖλους μέχρις ὀφθαλμῶν καταβίβασμένους. Τὸ πρόσωπόν των δὲν ἐφαίνετο, διότι ἐκαλύπτετο σχεδὸν ὀλόκληρον ἐκ σκεπασμάτων, ἦσαν καλοενδεδυμένοι καὶ πολὺ πιθανὸν ὅτι ἐξήρχοντο ἐκ τῆς ἐσπερίδος τοῦ κ. Δορζέρ.

— Διάβολε, ἐψιθύρισε ὁ Μάξιμος, ἐνῶ ὁ φίλος του ἔκλειε τὴν θύραν, ἐρχόμεθα τὴν ὥραν ποῦ οἱ προσκεκλημένοι φεύγουν. Ὁ θεὸς μου δὲν χορατεύει μὲ τὴν ἀκριβειαν εἰς αὐτὰ τὰ πράγματα καὶ φοβοῦμαι πολὺ ὅτι θὰ ἔχωμε καμμίαν διδαχὴν.

— Γιὰ δέ, προσέθηκεν ἀφοῦ παρετήρησεν εἰς τὸ θυρωρεῖον, ὁ μπάμπας Δουλεθὰν κοιμάται σὰν τυφλοπόντικας στὴν τρύπα του.

— Ἔτσι κανεὶ πάντα, εἶπεν ὁ Βινιορὺ, καὶ ἂν ἦτο μόνον αὐτὸς γιὰ νὰ φυλάττη τὸ σπίτι . . .

— Ὅθ' ἦτο πολὺ κακὰ φυλαγμένο, τὸ ζεύρω. Εὐτυχῶς εἶνε ὁ Μαλικιὸν ποῦ πλαγιάζει μὲς' στὸ γραφεῖον, ἂν δὲν ἀπατώμαι. Καὶ τὸ κυριώτερον, τὰ χρήματα εἶνε εἰς ἀσφάλειαν.

— Ὁ Μαλικιὸν ἐπιστρέφει πάντα τὰ μεσάνυκτα, καὶ γι' αὐτὸ δὲν ἐμπιστεύομαι διόλου εἰς αὐτόν· εἶν' ἓνας μεθύστακας ποῦ περνᾷ τὴν βραδεῖά του στὸ κρηλεῖό. Πηγαίνω νὰ δώσω μιὰ ματιὰ στὴν κάσσα. Ἀνέβα σὺ καὶ ἐντὸς δύο λεπτῶν θὰ σὲ συναντήσω.

— Ὡ! δὲν βιάζομαι· ἄλλως τε προτιμῶ νὰ πᾶμε μαζύ. Τότε ὁ θεὸς μου δὲν θὰ τολμήσῃ νὰ μ' ἐπιπλήξῃ, ἐνῶ ἂν πάγω μόνος, εἶμαι βέβαιος πῶς θὰ τὴν ἀρπάζω τὴν κατσάδα μου· πᾶμε μαζύ νὰ ἐπιθεωρήσωμεν τὸ ταμεῖον· θὰ μὲ βοηθήσῃς ἔπειτα ν' ἀντικρύσω τὸν θεῖόν μου.

— Ἔστω, ἀλλὰ γλήγορα, ἀπεκρίθη ὁ Ἰούλιος, στρέφω πρὸς τὰ δεξιά, ἀντὶ νὰ διαβῇ τὴν αὐλὴν καὶ ν' ἀνέλθῃ διὰ τῆς κλίμακος.

Ὁ Μάξιμος τὸν ἠκολούθησε συρίζων κνηγετικόν τι ἄσμα.

— Γιὰ δέ, τῷ εἶπεν ὁ ταμίας, ἡ θύρα εἶνε μισανοιγμένη.

— Καλὰ, σπρῶξέ την. Τώρα θὰ δούμε τί τρέχει, διότι τὸ γραφεῖόν σου εἶνε φωτισμένον, ὡς ἂν ἦσαν ὅλοι οἱ ὑπάλληλοι εἰς τὴν ἐργασίαν των.

Εἰσῆλθον εἰς τὸ δωμάτιον τὸ προωρισμένον διὰ τὸ κοινὸν καὶ εἶτα διὰ τῆς ἀνοικτῆς πάλιν θύρας εἰς τὸ ταμεῖον.

Οὐδεὶς ὑπῆρχεν ἐνταῦθα. Τὸ φῶς ἦν ἀνημμένον καὶ τὰ πάντα ἐν τάξει. Ὑπέθετέ τις ὅτι μόλις εἶχεν ἐξέλθει ὁ ταμίας. Εἰς τὸ βᾶθος τοῦ δωματίου, εἰς τινὰ σκοτεινὴν γωνίαν, ὑψοῦτο τὸ χρηματοκιβώτιον.

— Ποιὸς ἦλθε τέτοιαν ὥρα νὰ ἐργασθῇ ἐδῶ; ἀνέκραξεν ὁ Βινιορὺ. Ὁ κύριος Δορζέρ ἔχει μόνον τὸ κλειδί. Ἐ! διάβολε, αὐτὸς ἦλθε.

— Λησμονεῖς πῶς ἀπόψε ἔχει συναναστροφὴν; Δὲν θὰ λησμονοῦσε ἔπειτα νὰ σβύσῃ τὸ φῶς καὶ νὰ κλείσῃ τὴν θύραν. Μοῦ φαίνονται παράξενα ὅλ' αὐτὰ, ἀλλὰ θορῶ πῶς ἡ κάσσα δὲν εἶνε πειραγμένη.

— Εἶσαι βέβαιος; ἠρώτησεν ὁ Μάξιμος πλησιάζων πρὸς τὸ χρηματοκιβώτιον. Ἄς ἰδοῦμε. Ἐ! ἔ! ἔ! ἀπατάσαι, φίλε μου. Τόσφ πολὺ μάλιστα τὴν ἐπειράξαν τὴν κάσσα, ὥστε ὁ μηχανισμὸς τῆς ἐνήργησε.

— Τί λέγεις;

— Ἰδέ· οἱ σιδηροὶ αὐτοὶ βραχίονες, οἱ ὁποῖοι προφυλάττουσι τὴν κλειδαριάν. . . .

— Ἀφοῦ εἶνε ἠνωμένοι, σημαίνει ὅτι κάποιος ἐπεχείρησε νὰ τὴν ἀνοίξῃ μὲ ἀντικλειδί. Εὐτυχῶς δὲν ἐπέτυχεν. Ἀλλὰ πῶς διάβολο κατώρθωσεν ὁ κλέπτης νὰ φύγῃ; Δὲν ἀξίζει λοιπὸν τίποτε ὁ μηχανισμὸς;

— Ἀπ' ἐναντίας, ὁ μηχανισμὸς εἶνε ἀξιόλογος, ἀνέκραξεν ὁ Μάξιμος, ὁ ὁποῖος ἔκυψε πλησιέστερον ἵνα ἐξετάσῃ, εἶνε ἐξαιρετος μάλιστα. Δὲν συνέλαβε τὸν κλέπτην, ἀλλὰ τοῦ ἔκοψε τὸ χέρι.

— Ἀδύνατον.

— Φέρε τὸ φῶς καὶ θὰ τὸ δῆς. Τὸ χέρι εἶνε πιεσμένον εἰς τὸν μάγγανο. Καὶ τὸ ἀξιοπεριεργότερον ἀπ' ὅλα εἶνε ὅτι τὸ χέρι αὐτὸ εἶνε γυναικειόν.

— Χέρι γυναικειῶ! ἐπανελάθην ὁ Βινιορὺ.

Τοσαύτη δὲ ἦτο ἡ ταραχὴ του, ὥστε μικροῦ δεῖν νὰ καταρρίψῃ τὸν λαμπτήρα, ὅπερ ἐκράτει.

— Διάβολε, ἀνέκραξεν ὁ Μάξιμος, ἰδοὺ τί θὰ πῆ σύστημα ὑπερβολικόν. Αὐτὸς ὁ κατασκευαστὴς δὲν ἔχει μέτρον εἰς τὰς ἐφευρέσεις του. Νὰ συλλαμβάνῃ τοὺς κλέπτας εἶνε καλόν, νὰ τοὺς κολοβώνῃ εἶνε πολὺ, καὶ ἂν θέλῃς μάλιστα ἀνωφελές, ἀφοῦ δὲν τοὺς ἐμποδίζει νὰ φύγουν.

— Ἀλλὰ, ἐψιθύρισε ὁ ταμίας, οἱ σιδηροὶ οὗτοι βραχίονες ἔγειναν διὰ νὰ συλλαμβάνωσι καὶ ὄχι νὰ κόπτουν. . . καὶ ἀπόδειξις εἶνε ὅτι τὸ χέρι ἔμεινε.

— Ἐχεις δίκαιον. Ἐὰν τὸ ἔκοψε τὸ μηχανήμα θὰ ἔπεφτε τὸ χέρι, ἐνῶ κρατεῖται ἀπὸ τὸν μάγγανο. Ἀνεξήγητον . . .

Ἐκτὸς ἂν . . . τὸ ἔκοψε μὲ σπαθὶ ἢ μὲ πέλεκυν.

— Τὸ ἔκοψε! Ποιὸς;

— Ἡ ἰδία κλέπτρια. Ἐπροτίμησε νὰ κόψῃ τὸ χέρι τῆς παρὰ νὰ συλληφθῇ.

— Δὲν μοῦ φαίνεται διόλου πιθανόν.

— Ἄν ἦτο κανεὶς κοινὸς κλέπτης, βέβαια· ἡ γυναικὲς ὅμως εἶνε ἱκαναὶς νὰ κατορθώσῃν τὰ πάντα. Καί, καθὼς βλέπεις, τὸ χέρι αὐτὸ εἶνε γυναικειῶ. Ἀνήκει μάλιστα εἰς γυναικᾶ καθὼς πρέπει· ἰδὲ πόσον εἶνε λεπτὰ τὰ δάκτυλα καὶ περιποιημένοι οἱ ὄνυχες. Ὁ παράμεσος δὲ ἔφερε καὶ δακτυλίδιον, τὸ ὁποῖον μετὰ τὴν ἐγχείρησιν εἶχαν τὴν πρόνοιαν ν' ἀφαιρέσωσιν, ἀλλὰ ἔμεινε τὸ σημάδι. Φαίνεται ὅτι ἡ κλέπτρια ἐχρηιάζετο αὐτὸ τὸ δακτυλίδι τοῦ γάμου τῆς, διὰ νὰ μὴ εἶνε δυνατὸν ποτὲ ν' ἀναγνωρισθῇ μὲ αὐτό.

— Δὲν εἴμπορῶ ὅμως νὰ καταλάβω πῶς εἶχε τὴν δύναμιν νὰ φύγῃ. Ὑστερα ἀπὸ τέτοιαν ἐγχείρησιν ἔπρεπε νὰ λειποθυμήσῃ· τόση αἱμορραγία . . . εἶνε αἷμακα κάτω στὸ πάτωμα.

— Ναὶ καὶ φθάνουν ἕως τὸ γραφεῖον ποῦ εὐρήκαμε τὸ φῶς ἀναμμένον. Πρέπει νὰ δούμε ποῦ σταματοῦν τὰ αἷμακα. Φέξε μου.

Ὁ Βινιορὺ ὑπήκουσε μηχανικῶς. Μόλις εἶχε συνειδήσιν τῶν πράξεών του. Ἐνῶ ἀπ' ἐναντίας ὁ Μάξιμος, μετὰ τοσαύτης μεθοδικότητος καὶ ἡρεμίας ἐξήταζε τὰ πάντα, ὥστε ἐφαίνετο γέρον ἀστυνομικὸς ὑπάλληλος.

Τὰ ἔγνη τοῦ αἵματος ἔπαυον πρὸ τῆς τραπέζης, πρὸ τῆς ὁποίας ὁ ταμίας ἐκάθητο ὅτε εἶχε στιγμὰς τινὰς ἀναπαύσεως.

— Τώρα καλὰ, εἶπεν ὁ Μάξιμος ἄμα ὁ φίλος του ἐπανεθήκε τὸν λαμπτήρα ἐπὶ τῆς τραπέζης, τώρα εἶμαι βέβαιος πῶς ἡ κλέπτρια εἶχε καὶ συνένοχον . . .

— Πῶς τὸ ζεύρεις; ἠρώτησε κατὰ πληκτὸς ὁ Βινιορὺ.

— Καὶ ὁ συνένοχος τῆς ἔκοψε τὸ χέρι. Ἐὼς τότε εἶχα κάποιαν ἀμφιβολίαν. Νὰ τὸ κόψῃ γυναικᾶ μόνη τῆς, εἶνε πάρα πολὺ. Ἐπειτα ὀλομόναχη δὲν ἐμποροῦσε νὰ προστομαίξῃ καὶ τὰ ἀναγκάζει διὰ τὴν ἐγχείρησιν. Ὁ σύντροφος ἐφρόντισε γιὰ ὅλ' αὐτὰ, καὶ ἀφοῦ σοῦ ἄφησεν αἱματωμένα καὶ τὸ σφουγγάρι καὶ τὰ προσόψια, ἔφυγαν.

— Μὰ πῶς ἐμπόρεσαν νὰ εὐγουν ἔξω;

— Ὅπως ἐμπῆκαν καὶ μέσα. Θὰ εἶχαν ἀντικλειδί τοῦ γραφείου, ἀφοῦ πούθεν δὲν φαίνεται βία. Ἐφυγαν ἀπὸ τὸν ἴδιον δρόμο, βιαστικοὶ φαίνονται, διότι οὔτε τὴν πόρτα ἔκλεισαν, οὔδὲ τὸ φῶς εἶχαν καιρὸ νὰ σβύσουν.

— Καὶ αὐτὸ τὸ ζῶον ὁ θυρωρὸς τοὺς ἄφησε νὰ φύγουν χωρὶς νὰ τοὺς πῆ τίποτε. Ἀλλὰ, νὰ σοῦ πῶ· δὲν εἶνε ἀπίθανον νὰ ἦσαν ἐκεῖνοι τοὺς ὁποῖους ἀπαντήσαμε. Ἐκεῖνοι οἱ δύο ποῦ ἐφαίνοντο κολλημένοι στὸν τοῖχο, ὅταν ἀνοίξαμε τὴν πόρτα. . .

— Ἀδύνατον, φίλε μου. Ἐμεῖς εἶδαμε μονάχα δύο ἄνδρας. Ἡ κλέπτρια μὲ τὸν σύντροφόν τῆς τὸ ἔστριψαν πρὶν μὰς ἀνοί-

ξη ὁ μπάμπας Δουλεβάν. Καὶ ἐπειδὴ πάντα κοιμᾶται, δὲν θὰ 'πρόσεξε. Ἐπειτα νὰ τοὺς ἀκολουθήσωμεν δὲν ἐμποροῦμεν, γιατί τόρα θὰ εἶνε πολὺ μακριά.

— Ναί, μὰ ἡ γυναῖκα μόλις θὰ εἴμποροῦσε νὰ κρατηθῆ.

— Θὰ ἐπῆραν ἀμαξά. Σοῦ ἐπαναλαμβάνω ὅτι, αὐτοὶ οἱ ἄνθρωποι δὲν εἶνε πρόστυχοι. Σὲ βεβαίῳ μάλιστα πῶς θὰ εἶχαν καὶ τίποτε σχέσεις στὸ σπίτι τοῦ θεοῦ μου. Καὶ ἡ ἡμέρα καὶ ἡ ὥρα ποῦ ἔκριναν καλὸν νὰ ἐπισκεφθοῦν τὸ χρηματοκιβώτιόν του τὸ ἀποδεικνύουν. Θὰ εἴξευραν ὅτι τὴν τετάρτη τὸ βράδυ ἔχει ἐσπερίδα, ὅτι οἱ ὑπηρετὰ ἔχουν δουλειὰ εἰς τὸ σαλόνι, ὅτι ὁ θυρωρὸς δὲν θὰ τοὺς ἐβλεπεν, ὅτι ὁ ὑπάλληλος ποῦ κοιμᾶται ἐδῶ ἀργεῖ νὰ γυρίσῃ. . . .

— Ποιὸς 'ξεύρει μάλιστα ἂν δὲν τοὺς ἐβούθησε κανεὶς νὰ κρυβοῦν. Πρέπει ἀμέσως νὰ εἰδοποιήσωμεν τὸν κύριον Δορζέρ.

— Λές;

— Μοῦ φαίνεται πῶς εἶνε ἀνάγκη.

— Κ' ἐγὼ σκέπτομαι ὅπως διόλου ἀλλέως. Κάμε ὅ,τι θέλεις, ἀλλ' ἐγὼ ἂν ἤμουν εἰς τὴν θέσι σου δὲν θὰ ἔλεγα οὔτε εἰς τὸν θεῖόν μου οὔτε εἰς κανένα ἄλλον τίποτε.

— Πῶς! μὲ συμβουλεύεις νὰ ἀποκρύψω ἀπόπειραν κλοπῆς, ἢ ὁποία καὶ αὐριον πιθανὸν νὰ ἐπαναληφθῆ! Λησμονεῖς ὅτι εἶμαι ὑπεύθυνος διὰ τὸ ταμεῖον καὶ ἐν σιωπῇσω. . . .

— Ἰσα, ἴσα, διότι εἶσαι ὑπεύθυνος δι' αὐτὸ πρέπει νὰ μὴ 'πῆς τίποτε. Ὁ θεὸς μου δὲν εἶνε πάντοτε δίκαιος, καὶ φοβοῦμαι μήπως σὲ κατηγορήσῃ δι' ἀμέλειαν. Θὰ ἔχω ἄδικον, διότι δὲν 'μπορεῖς νὰ περναῖς τὴν ζωὴ σου γιὰ νὰ φυλάττῃς τὰ χρήματά του, ἀλλὰ θὰ σ' ἐπιπλήξῃ.

— Προτιμῶ τοῦτο παρὰ ν' ἀφήσω τοὺς κλέπτας ἀτιμωρήτους.

— Ὑποθέτεις λοιπὸν ὅτι ἡ ἀστυνομία θὰ τοὺς συλλάβῃ ἂν τῆς 'πῆς ὅλην αὐτὴν τὴν ἱστορίαν;

— Τοῦλάχιστον, ἐλπίζω.

— Ἐχεις ἄδικον. Ἡ ἀστυνομία δὲν θὰ κἀνῃ τίποτε, καὶ μόνον ποῦ θ' ἀναμιχθοῦνε ἢ ἐφημερίδες. Ὁλόκληρο τὸ Παρίσι θὰ 'μιλῇ κάμποσον καιρὸ γιὰ τὸ κομμένο χέρι· αὐτοὶ θὰ τὸ καταλάβουν πῶς τοὺς ζητοῦν καὶ τόσον καλὰ θὰ κρυφθοῦν, ὥστε δὲν θὰ τοὺς ἀνακαλύψουν. Ἄκουσέ μου ἐμένα, φίλε μου· αὐτὴ ἡ ὑπόθεσις δὲν εἶν' ἀπὸ ἐκείναις ταῖς ὁποίαις οἱ κλητῆρες 'μπορεῖ νὰ σοῦ διαφωτίσουν.

— Μήπως ὑποθέτεις ὅτι σὺ ἐμπορεῖς νὰ μᾶς βοηθήσῃς;

— Ἐξαιρετικῶς εἰς τὴν περίστασιν αὐτὴν, γιατί ὄχι;

— Λοιπὸν ἰσχυρίζεσαι ὅτι μόνος σου θὰ κατορθώσῃς νὰ εὐρῆς τοὺς κλέπτας;

— Ναί, ναί. Ἀλλὰ γιὰ νὰ ἐπιτύχῃς πρέπει νὰ τὸ κρατήσωμεν οἱ δύο μας μυστικόν.

— Μὰ τὸ χέρι αὐτό, αὐτὸ τὸ χέρι ποῦ εἶν' ἐκεῖ;

— Ἐ, λοιπὸν, μήπως θαρρεῖς πῶς θὰ τ' ἀφήσω;

— Στὴν ἀρχὴ κατὶ ἐννοοῦσα· τῶρα ὁμως δὲν ἐννοῶ τίποτε.

— Θὰ ἐννοήσῃς. Μόνον, σὲ παρακαλῶ, πῆγαινε νὰ κλείσῃς τὴν πόρτα ἐκείνην. Βέβαια, ἀπόψε δὲν θὰ πᾶμε εἰς τὴν ἐσπερίδα τοῦ θεοῦ μου. Βάλλε τὸν σύρτη καὶ ἔλα γρήγορα.

Ὁ Βινιόρ ἐφάνη δισταζών· ἀλλ' ἔσπευσε νὰ ὑπακούσῃ, διότι ὁ Μάξιμος ἐξήσκει ἐπ' αὐτοῦ ἐπιρροὴν τινα. Ἦτο νέος εὐφυῆς καὶ ἀποφασιστικὸς καὶ τέλος ὁ ἀνεπιθὸς τοῦ τραπέζιτου, ἐνῶ ὁ Βινιόρ ἦτο ἀπλοῦς ὑπάλληλος. Δι' ὅλας αὐτὰς τὰς αἰτίας ὁ ταμίας ὑπεχώρει εἰς τὴν θέλησιν τοῦ φίλου, ὁ ὁποῖος οὐδέποτε κατεχρᾶτο τῆς θέσεώς του ταύτης.

Ὅταν ἐπανῆλθεν :

— Ἐκκαμα ὅ,τι θέλεις, εἶπεν· ἐλπίζω ὁμως ὅτι θὰ ἐξηγηθῆς, χωρὶς νὰ βραδύνης πλέον.

— Εὐχαρίστως, ὅταν ἀποκριθῆς εἰς ὅ,τι σ' ἐρωτήσω. Πρῶτον, δεῖξέ μου πῶς ἀνοίγεις ἐδῶ, χωρὶς νὰ σοῦ συμβῆ τίποτε;

— Ὡ! εἶνε ἀπλούστατον. Πρέπει νὰ ἔχῃς τὸ κλειδί, νὰ γνωρίζῃς τὴν λέξιν τὴν ὁποίαν πρέπει νὰ σχηματίσῃς μὲ τὰ γράμματα τοῦ ἀλφαβήτου χαραγμένα εἰς τοὺς πέντε κινητοὺς τροχίσκους. Ἐὰν τὰ πέντε γράμματα δὲν εἶνε στὴν θέσιν των τὸ κλειδί δὲν χωρεῖ μέσα. Δύο κλειδιὰ ὑπάρχουν· ἓνα ἔχω ἐγὼ καὶ ἓνα ὁ θεὸς σου καὶ μετὰ οἱ δύο ἤξεύρομε τὴν λέξιν. Τὸ σύστημα αὐτὸ δὲν εἶνε πολὺ νέον, ἀλλὰ τὸ ἐτελειοποίησαν μὲ τοὺς δύο αὐτοὺς σιδηροὺς βραχιόνας, οἱ ὁποῖοι ἐνεργοῦν ὅταν θελήσῃ κανεὶς. Ὅταν κλείουν τὰ γραφεῖα σηκώνω τὸ ἐλατήριο καὶ εἶμαι βέβαιος, ὅτι ἂν θελήσῃ κανεὶς νὰ ἐγγίσῃ τὴν κλειδαριά, εὐθὺς θὰ πιασθῆ ἀπὸ τὸ χέρι. Τὸ πρῶτ' ἐπιστρέφω κατεβάζω τὸ ἐλατήριο, οἱ σιδηροὶ βραχιόνες τότε δὲν κλείουν καὶ ἀνοίγω ἀφόβως.

— Καλὰ, ἀλλὰ ἂν δὲν ἐλάμβανες αὐτὴν τὴν προφύλαξιν, ἢ ἂν ὁ θεὸς μου εἶχεν ἀνάγκην χρημάτων τὴν νύκτα;

— Ὁ κύριος Δορζέρ δὲν θὰ ἤνοιγε χωρὶς νὰ διορθώσῃ καὶ τὸ μηχανήμα, ἀλλὰ καὶ νὰ ὑποθέσωμε ὅτι τὸ ἐλησμονοῦσε, θὰ ἐφώναζε τὸν Μαλικιὸρ ἢ τὸ ἄλλο παιδί ποῦ κοιμᾶται εἰς τὸ πλάνη καὶ θὰ τοῦ ἔλεγε τί πρέπει νὰ κἀμῃ διὰ ν' ἀνοίξουν πάλι τὸ μαγγάνο. Μὲ τὸν ἴδιον τρόπο θὰ ἐλευθερονόμουν κ' ἐγὼ.

— Ἀξιόλογα. Τώρα ἐὰν κανεὶς οὔτε κλειδί εἶχε οὔτε τὴν λέξιν ἐγνωρίζε καὶ ἐπεχειρεῖ νὰ τ' ἀνοίξῃ διὰ τῶν μέσων τὰ ὁποῖα μεταχειρίζονται οἱ κύριοι κλέπται;

— Θὰ συναλλαμβάνετο χωρὶς ἄλλο εἰς τὴν παγίδα.

— Μᾶς μένει λοιπὸν νὰ μάθωμεν πῶς ἐπεχειρήσαν νὰ ἀνοίξουν πρὸ ὀλίγου.

— Διάβολε! μὲ μοχλὸν ἢ κανὲν ἄλλο ἐργαλεῖον. Ὁ θεὸς σου ἔχει πάντοτε τὸ κλειδί στὴν τσέπη του καθὼς καὶ ἐγὼ τὸ ἰδικόν μου. Ὑποθέτεις λοιπὸν ὅτι αὐτοὶ οἱ ἀρχεῖοι δὲν ἠμπόρεσαν νὰ κἀνουν ἀντικλειδί;

— Δὲν εἶνε καὶ πολὺ πιθανὸν τὸ πρᾶγμα. Πρὶν ὁμως ἀποφασίσωμεν ἤθελα νὰ ἐξετάσω τὸ χρηματοκιβώτιον καλλίτερον. Φέξε μου, σὲ παρακαλῶ.

Ὁ ταμίας ὑπήκουσε, καὶ ἐπλησίασε τὸν λαμπτήρα, ἐνῶ ὁ Μάξιμος ἐξήταζε προσεκτικώτερον.

— Ἰδὲ, ἰδὲ μεταξὺ τοῦ ἄκρου τῶν δακτύλων καὶ τῆς κλειδωνίως ὑπάρχει θέσις δι' ἓνα κλειδάκι μικρὸ, τὸ ὁποῖον κατῴρωσε ὁ συνένοχος τῆς κυρίας νὰ ἐκβάλλῃ. Τώρα ἂς ἴδωμεν καὶ τὴν λέξιν. Διὰ νὰ σχηματισθῆ αὐτὴ ἡ λέξις πρέπει τὰ κινητὰ στοιχεῖα νὰ τεθῶσιν εἰς ἴσην γραμμὴν καὶ ὑπὸ τὸ σημειούμενον τόξον. Δὲν εἶν' ἔτσι;

— Ναί. Λοιπὸν;

— Τὸ πρῶτον γράμμα εἶνε Μ, τὸ δεύτερον εἶνε Ι, τὸ τρίτον Δ, τὸ τέταρτον Α, καὶ τὸ πέμπτον Σ. Δηλαδή Μίδας. Εἶνε ἡ λέξις τὴν ὁποίαν εἶχες βάλλει καὶ ἀνευ τῆς ὁποίας ἦτο ἀδύνατον ν' ἀνοίξῃ τὸ χρηματοκιβώτιον;

— Ἀκριβῶς.

— Τότε σὲ συμβουλεύω νὰ τὴν ἀλλάξῃς, διότι ἡ κλέπτρια τὴν ἐγνωρίζε. Τὸ ὑποκείμενον αὐτὸ εἶνε πολὺ καλὰ πληροφορημένον καὶ δὲν ἐνεργεῖ στὰ κορτοροῦ.

Ὁ Βινιόρ ἐσιώπα. Ἦτο κατὰπληκτος.

— Καὶ τόρα ἂς ἐπανέλθωμεν εἰς τὸ χέρι, ἐξηκολούθησεν ὁ Μάξιμος· χέρι ἀληθῶς πριγκηπικό. Καὶ νὰ 'δῆς εἶνε καὶ τὸ ἀριστερό· ἄ, αὐτὸ εἶνε σπουδαῖον. Ἡ κυρία εἶνε ἀριστερόχειρ, ἢ μάλλον ἦτο, διότι εἰς τὸ ἐξῆς θὰ εἶνε ἀναγκασμένη νὰ μεταχειρίζεται τὸ δεξιόν της. Καὶ τόρα κάνε μου τὴν χάρι νὰ κινήσῃς τὸ ἐλατήριο· θέλω νὰ τὰ ἐξετάσω ὅλα καταλεπτόως.

— Πῶς θὰ τολμήσῃς νὰ ἐγγίσῃς εἰς αὐτὸ τὸ ματωμένο χέρι;

— Καὶ βέβαια. Διότι ἀλλέως αὐριον ὅλος ὁ κόσμος θὰ ἐγνωρίζε τί συνέβη ἀπόψε ἐδῶ.

Ὁ ταμίας ἠνόησεν ὅτι ὁ φίλος του εἶχε δίκαιον. Ἐκυψε καὶ ὄθησε μίαν πλάκα κεκρυμμένην, ἀμέσως δὲ ἡ χεὶρ, ἀπαλλαγεῖσα τῶν δύο μαγγάνων, ἔπεσεν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους.

— Ὡ! καὶ βραχιόλιον, ἀνέκραξεν ὁ Μάξιμος, ἔχει καὶ βραχιόλιον τὸ χέρι. Τώρα ἐμπορῶ νὰ ὀρμισθῶ ὅτι θὰ κἀνωμεν καὶ νέας ἀνακαλύψεις.

Πράγματι δέ, ἡ ἀποκοπιεῖσα χεὶρ ἔφερε φέλλιον, εὐρὺν κύκλον χρυσοῦ, κεκοσμημένον ὑφ' ἐνὸς μεγάλου κυανοχρόου πολυτίμου λίθου καὶ δύο λαμπρῶν πολυέδρων ἀδαμάντων. Ἡ ἰσχυρὰ πίεσις τοῦ σιδηροῦ δακτυλίου, περιβάλλοντος τὸ βραχιόλιον, ἐπλήρωσε τὰς σάρκας τῆς χειρός. Ἡ λάμψις τῶν ἀδαμάντων ἐνεποίηε τὴν μεγαλειότητα ἀντίθεσιν πρὸς τὰς ἐρυθρὰς κηλίδας τῆς πληγῆς καὶ τὴν τραχείαν λευκότητα τῆς χειρός μετὰ τὴν ἀπώλειαν ὄλου τοῦ αἵματος.

Ὁ Μάξιμος, ἀνευ τοῦ ἐλάχιστου ἐνδοιασμοῦ, τὴν ἔλαβεν ἀπὸ χαμῆ καὶ τὴν ἔρριψεν ἐπὶ τοῦ γραφείου, ὅπου ὁ Βινιόρ ἐναπέθηκε τὸν λαμπτήρα, χωρὶς νὰ γνωρίζῃ τί πράττει.

— Μοῦ φαίνεται πῶς ὄνειρεύομαι, ἐψι-
θύρισεν ὁ ταμίης.

— Καὶ ὅμως εὐρισκόμεθα ἐν πλήρει
πραγματικότητι, εἶπεν ὁ Μάξιμος, καὶ θὰ
συμφωνήσης βέβαια καὶ σὺ ὅτι δὲν ἠπα-
τήθην εἰς τοὺς στοχασμούς μου. Ὅταν
κανεὶς προτιμᾷ νὰ κόψῃ τὸ χέρι του ἢ νὰ
'πάγῃ εἰς τὸ κακουργιοδικεῖον, θὰ 'πῆ ὅτι
ἔχει ὑπόληψιν, τὴν ὁποίαν δὲν θέλει νὰ κα-
ταστρέψῃ. Ἄν ὁ κλέπτης, ἢ μᾶλλον ἡ
κλέπτρια, ἦτο ἐκ τῶν κοινῶν, βεβαίως οὔτε
τὸ δακτυλάκι της δὲν θ' ἀπεφάσιζε νὰ
χάσῃ ἐν ἀποφύγῃ τὴν καταδικήν. Ὡστε
ἡ ἡρώϊνη τοῦ ἀποφινού συμβάντος δὲν εἶνε
τυχαία. Τώρα δὲ εἶμαι βέβαιος ὅτι ἔχει
καὶ συνένοχον εἰς τὸ σπίτι τοῦ θεῖου μου,
διότι ἤξεύρει καὶ τὴν λέξιν, ἢ ὅποια ὁμοι-
άζει μὲ τὴν περιφρημον ἐκείνην φράσιν:
«Σησάμι, ἀνοιξον», τῶν *Χιλίωρ καὶ Μιᾶς*
Νυκτῶν.

— Τὴν λέξιν ὅμως αὐτὴν ἐγὼ μόνον
καὶ ὁ κύριος Δορξέρ τὴν ἤξεύρομεν, καὶ
πάλιν τὴν ἀλλάζομεν πολὺ συχνά. Ὁυ-
μοῦμαι μάλιστα, ὅτι σήμερον εἰς τὰς ἑξὶ τὸ
ἑσπέρας τὴν ἠλλάξῃ. Οἱ ὑπάλληλοι εἶχον
φύγει ἡμῶν μόνος εἰς τὸ γραφεῖον ὁ
θεῖός σου εἰσῆλθε καὶ τὸν ἠρώτησα μίαν
λέξιν μὲ πέντε γράμματα. Μοῦ ἀπεκρίθη:
«Μίδας.» Διατί νὰ ἐκλέξῃ τὸ ὄνομα αὐ-
τοῦ τοῦ βασιλέως, ὁ ὁποῖος εἶχε τὰ ὦτα
ὡς τοῦ ὄνου; Ἄγνοῶ, ἀλλὰ βεβαίως ὅτι
κανεὶς δὲν ἤκουσε τὴν συνδιάλεξίν μας...
ἐκτὸς ἐὰν οἱ τοῖχοι ἔχουν καὶ αὐτοὶ αὐτιά.

— Ἔτσι φαίνεται.

— Ἀφοῦ ἔκλεισα τὸ χρηματοκιβώτιον
ἦλθα νὰ σ' εὔρω εἰς τὸ *Café Riche*, ὅπου
ἐδειπνήσαμεν μαζί. Ὁ θεῖός σου ἀνέβη
εἰς τὸ γραφεῖόν του. Ὑποθέτω δὲ ὅτι
εἰς οὐδένα ἀνεκοίνωσε τὸ μυστικὸν τῆς
λέξεως.

— Καὶ ὅμως ἡ κλέπτρια, εἶμαι βέ-
βαιος, δὲν τὸ ἐμάντευσε. Κάποιος ἀναμ-
φιβόλως τῆς τὸ εἶπε. Ποιός; Αὐτὸ πρέ-
πει νὰ μάθωμεν. Μήπως ὁ θεῖός μου εἶχεν
αὐτὴν τὴν ἀδιακρισίαν, ἢ ὁποία παρ' ὀλί-
γον νὰ τοῦ κοστίσῃ τόσον ἀκριβᾶ; Ἐ-
πειτα φαίνεται ὅτι ἡ κυρία, ἢ ὁποία ἐγνώ-
ριζε τὴν λέξιν, ἠγνῶει τὴν ὑπαρξίν τοῦ
μηχανήματος καὶ συνελήφθη.

— Καὶ αὐτοὶ οἱ ἴδιοι οἱ ὑπάλληλοι
δὲν ἤξεύρουσιν ὅτι ὑπάρχει. Εἶνε ἡ πρώτη
φορὰ, καθ' ἣν τὸ μηχανήμα ἐνεργεῖ, καὶ
καθὼς βλέπεις, εἶνε πολὺ ἐπιδεξίως κρυμ-
μένον εἰς τὰ κοσμήματα αὐτὰ ποῦ εἶνε
γύρω-γύρω.

— Κανεὶς ἀνθρώπος ξένος δὲν εἰσέρχε-
ται ἐδῶ μέσα;

— Ὅχι, ἐκτὸς τῶν δύο ὑπαλλήλων οἱ
ὁποῖοι ἐργάζονται ὑπὸ τὰς διαταγὰς μου,
τῶν τριῶν μικρῶν οἱ ὁποῖοι ἐκτελοῦν τὰς
παραγγελίας, καὶ τοῦ Μαλικῶν ὁ ὁποῖος
τὸ πρῶτ' σκουπίζει καὶ κοιμᾶται τὸ βράδυ
εἰς ἓνα διπλῶν δωματίον ποῦ συκοινω-
νεῖ μὲ τὴν ὑκλόφρακτον θύραν. Κανεὶς
ἀπ' αὐτοὺς ὅλους δὲν μὲ εἶδε νὰ μετα-
χειρίζομαι τὸ μηχανήμα. Ἐρχομαι πρὸ
αὐτῶν καὶ φεύγω πάντοτε ὁ τελευταῖος.

— Μοῦ φαίνεται ὅτι ἔξασες νὰ προσ-
θέσης ἐκεῖνο τὸ μηχανόκλειδο, τὸ ὁποῖον ὁ

θεῖός μου ἐπῆρε ἀπὸ εὐσπλαγγνίαν καὶ
τὸ ἔνδυσε καὶ μὲ στολήν.

— Ὡ! αὐτὸς δὲν πατᾷ τὸ πόδι του
ἐδῶ μέσα. Τὸν ἔχω ἐξορίσει εἰς τὸ δωμά-
τιον ποῦ περιμένουν, ἀλλ' αὐτὸς οὔτε κἂν
κάθεται ἐκεῖ. Περνᾷ τὸν καιρὸ του νὰ φλυ-
αρῇ μὲ τοὺς ἀέργους τῆς γειτονιάς. Καὶ
ὅταν ἔχω ἀνάγκην νὰ τὸν στεῖλω ποθενᾶ
δὲν ἔμπορῶ νὰ τὸν εὔρω. Ἀμα δὲ κλείουν
τὰ γραφεῖα, τὸ μόνον ποῦ σκέπτεται εἶνε
νὰ τὸ στρήψῃ.

— Δὲν κατοικεῖ λοιπὸν ἐδῶ;

— Ὅχι. Κάθεται μὲ τὴν μητέρα του
εἰς τὸ Μονμάρτρ ἢ εἰς τὸ Batignole, δὲν
δὲν ἤξεύρω καλά, καλά.

— Πόσων χρονῶν εἶνε;

— Δώδεκα ἢ δεκατριῶν τὸ πολὺ εἶνε
ὅμως πανοῦργος ἄν πίθηκος. Ἀληθῆς
τύπος Γαβρηᾶ.

— Πρέπει νὰ τὸν ἐρωτήσω.

— Μὰ τί; ἐπιμένεις λοιπὸν εἰς τὴν ἰ-
δέα σου ν' ἀνοίξῃς δουλειὰ καὶ ν' ἀρχί-
σῃς ἀνακρίσεις;

— Διάβολε!

— Μὰ εἶνε τρέλα. Αἱ ἀνακρίσεις σου
εἰς οὐδὲν θὰ καταλήξουν, καὶ ἂν ὁ κύ-
ριος Δορξέρ μάθῃ ὅτι ἐπροσπάθησαν νὰ-
νοίξουν τὸ χρηματοκιβώτιόν του, θὰ δυ-
σαρεστηθῇ πολὺ, διότι δὲν τοῦ τὸ εἶπα.

— Δὲν θὰ μάθῃ τίποτε, ἀλλ' ἂν κατὰ
τύχην τὸ ἐμάθαινε, τότε ἀναλαμβάνω
ἐγὼ τὴν ὑποχρέωσιν νὰ σὲ δικαιολογήσω.

— Δὲν θὰ μάθῃ τίποτε λέγεις; Καὶ τὸ
αἷμα αὐτοῦ ποῦ ἔτρεξε εἰς τὸ πάτωμα,
εἰς τὸ τραπέζι μου; Καὶ τὸ χέρι αὐτοῦ
καὶ τὸ βραχιόλιον;

— Τὸ αἷμα; τώρα θὰ 'δῆς; θὰ τὸ
πλύνω μὲ τὰ σφουγγάρια. Τὸ χέρι; θὰ τὸ
ρίψω εἰς τὸν Σηκουάνα. Δὲν ἔχω σκοπὸ
νὰ τὸ βαλσαμώσω καὶ νὰ τὸ φυλάξω ὡς
πειστήριον. Ὅμολογῶ μάλιστα ὅτι ἀπο-
στρέφομαι καὶ νὰ τὸ ἐγγίσω ἀκόμη,
ἀλλὰ δὲν θὰ τὸ πᾶω μακρὰν. Ὅσον
δὲ διὰ τὸ βραχιόλιον, θὰ τὸ ἀπο-
σπάσω ἀπὸ τὸ χέρι, καὶ δὲν θὰ τὸ ἀ-
φήσω ἀπ' ἐπάνω μου ἕως ὅτου εὔρω τὴν
γυναῖκα εἰς τὴν ὁποίαν ἀνήκει. Δὲν θὰ τὸ
ζητήσῃ βέβαια εἰς τὸ γραφεῖον τῶν ἀπω-
λεσθέντων ἀντικειμένων, ἀλλὰ ἐλπίζω ὅτι
κάποτε θὰ τῆς τὸ ἐπιστρέψω ἐγὼ.

Ἐπειδὴ δὲ ὁ Βινιερὺ ἐσήκωνε τοὺς ὤ-
μους τοῦ ἀνεψιῶς τοῦ τραπεζίτου ἐπαν-
έλαθε.

— Θὰ 'δῆς, φίλε μου, ὅτι θὰ ἐπιτύχω.
Τὸ κόσμημα αὐτὸ δὲν μοιάζει μὲ αὐτὰ ὅ-
που πωλοῦν εἰς τὸ *Palai-Pouyaial* ἢ εἰς
τὴν ὁδὸν τῆς *Eirrhης*, καὶ ὑποπτεύομαι
μήπως δὲν κατεσκευάσθη εἰς τὴν Γαλλίαν.
Ἡ κλέπτρια θὰ εἶνε ξένη πικανὸν δὲ νὰ
εἶνε καὶ πλουσία, καὶ δὲν θὰ ἐκπλαγῶ
πολὺ ἂν τὴν συναντήσω εἰς τὸν ἀριστο-
κρατικὸν κόσμον ὅπου πηγάζω. Ἐξεύρεις
ὅτι χώνομαι ὀλίγον παντοῦ. Ἐπειτα δὲ
εἶνε *κουλοχέρα*, καὶ αὐτὸ δὲν εἶνε πολὺ
συνειθισμένο. Ἐὰν ὅλοι αὐταὶ αἱ ἐνδεί-
ξεις δὲν μὲ ἤρουν διὰ νὰ τὴν ἀνακαλύψω,
θὰ ἡμῶν ἀνόητος.

— Σκοπεύεις λοιπὸν νὰ περναῖς τὸν και-
ρὸν σου εἰς ἀναζήτησιν αὐτῆς;

— Δὲν ἔχω τίποτε καλλίτερον νὰ κά-
μω, ἀφοῦ μέχρι τοῦδε ἔκανα μόνον ἀνοη-
σίας. Ὁ θεῖός μου μὲ κατηγορεῖ ὅτι δὲν
εἶμαι ἱκανὸς γιὰ τίποτε. Ἐγὼ σκοπὸν νὰ
τοῦ ἀποδείξω τὸ ἐναντίον, διότι ἄμα ἐ-
πιτύχω θὰ τοῦ διηγηθῶ ὀλόκληρον τὴν
ἱστορίαν. Ἄλλως τε καὶ ἡ ζωὴ τὴν ὁ-
ποῖαν διάγω ἤρχισε νὰ μὲ βαρύνῃ, καὶ
μοῦ φαίνεται μάλιστα ὅτι καὶ τὰ κεφάλ-
λαιά μου τὰ ὀλιγόστευσα ἀρκετά. Ἄντι
νὰ ἐξακολουθῶ νὰ τρέχω εἰς τὸν δρόμον
τῆς καταστροφῆς, καλῶς εἶνε νὰ χρησιμο-
ποιῶ τὸν καιρὸν μου μὲ τρόπον ὀφέλιμον,
οἰκονομικὸν καὶ εὐχάριστον.

— Εὐχάριστον! εὐχάριστον! Τί γοῦ-
στο βρίσκεις νὰ ζητᾷς ν' ἀνακαλύψῃς ἓνα
τέτοιο ὑποκείμενον;

— Καὶ πολὺ μάλιστα, φίλε μου. Πάν-
τοτε ἀγαποῦσα τὰ αἰνίγματα καὶ τὸ κυ-
νήγι. Ἐγεννήθην ὡς φαίνεται διὰ νὰ γίνω
ἀστυνομικὸς ὑπάλληλος. Οἱ γονεῖς μου
ἀντέστησαν εἰς τὴν κλίσιν μου τὴν ὁρᾶ
λοιπὸν ὅτε εὔρηκα τὴν κατάλληλον εὐκαι-
ρίαν, διατί νὰ τὴν ἀποβάλλω;

— Οἱ λόγοι σου εἶνε ἰσχυροί. Δὲν ἡμ-
πορῶ νὰ σ' ἐμποδίσω ἀπὸ τοῦ ν' ἀναλά-
βῃς τοιαύτην ἐπιχείρησιν δύσκολον, ἀλλὰ
ἐλπίζω ὅτι δὲν θὰ ζητήσῃς νὰ σὲ βοη-
θήσω καθόλου.

— Διόλου, διόλου. Μόνον τῆς σιωπῆς
σου ἔχω ἀνάγκην.

— Καὶ ἐὰν ἐπεχειροῦν καὶ δευτέρην
φορὰν ν' ἀνοίξουν τὸ χρηματοκιβώτιον;

— Ὡ! ἡ κλέπτρια τόσον ὀγλήγορα δὲν
θὰ ἦτο εἰς κατάστασιν νὰ ἐπαναρχίσῃ.
Πιστεύω μάλιστα ὅτι ἡ ἀπόλειπα τῆς χει-
ρὸς της θὰ τὴν ἔκαμε νὰ συχαθῇ τὰς τοι-
αύτας ἐπιχειρήσεις. Ἐπειτα ἐσὺ λάβε τὰ
προφυλακτικά σου μέτρα, ἀλλάξε τὸ ὄ-
νομα.

— Καὶ αὐτὸ θὰ γίνῃ τώρα ἀμέσως, εἴ-
πεν ὁ Βινιερὺ ἐξάγων τοῦ θυλακίου του
κλειδιά.

Τὰ γράμματα ἦσαν εἰς τὴν προτέραν
των θέσιν. Ἡ ἐνέργεια τῶν μαγγάνων διὰ
τοῦ καταλλήλου ἐλατηρίου εἶχεν ἐξουδε-
τερωθῆ καὶ ὁ ταμίης ἠνοιξεν ἀκόπως καὶ
ἀνευ κινδύνου.

Ὁ Μάξιμος ἐκράτει τὸν λαμπτήρα καὶ
ἐδυνήθη νὰ ἴδῃ τὸ ἐσωτερικὸν τοῦ χρημα-
τοκιβωτίου. Σωροὶ κυλίνδρων χρυσῶν νο-
μισμάτων καὶ χρηματοφυλάκια πεπληρω-
μένα χαρτονομισμάτων ἦσαν ἐκτεθειμένα
ἐπὶ τῶν ἀβακίων ὡς ἐπίσης δέματα, φά-
κελλοὶ καὶ ἔγγραφα τίτλων καὶ ἀξιών
πικαντὸς χρωματισμοῦ. Ὑπῆρχε δὲ καὶ μι-
κρόν τι κιβώτιον ἐκ στιλπνοῦ χάλυθος καὶ
σχήματος ἀλλοκότου, διὰ τὸ ὁποῖον ὁ πε-
ριεργὸς Μάξιμος ἠρώτησε τί περιέχῃ.

— Ποσὰ μεγάλης ἀξίας καὶ οἰκογενεια-
κὰ ἔγγραφα. Εἶνε παρακαταθήκη ἐνὸς
τῶν πλουσιωτέρων πελατῶν τοῦ καταστή-
ματος, εἶπεν ὁ Βινιερὺ, περιστρέφων ἔτι
τὰ ψηφεῖα. Ἀκόμη, βλέπεις, καταγίνομαι
νὰ εὔρω μία λέξιν καὶ δὲν ἔμπορῶ ἢ κε-
φαλή μου εἶνε ἀλλοῦ. Εὐρέ μου σὺ μίαν.

— Λέξιν μὲ πέντε γράμματα; Τὸ ὄνομα
τῆς ἐξαδέλφης μου. Ἀλίκη, ἔχει πέντε
γράμματα.

— Ναί. Καί θά τὸ ἐνθυμοῦμαι εὐκολα.

— Ἀλλὰ θά κάνης καλά, πιστεψέ με, νὰ μὴ τὸ πῆς εἰς τὸν θεόν μου.

— Διατί;

— Πιθανὸν νὰ ὑποθέσῃ ὅτι τὴν ἀγαπᾷς.

— Τί ἀνόητα ἀστεῖα, εἶπεν ὁ ταμίας, ὁ κύριος Δορζέρ ζεύρει ὅτι εἰς τὴν θέσιν μου... δὲν θά...

— Τί, πῶς δὲν εἰμπορεῖς ν' ἀγαπήσῃς ἕνα χαριέστατο κορίτσι, διότι συμφωνεῖς ὅτι ἡ ἐξαδέλφη μου εἶνε χαριεστάτη. Μὰ θέλεις νὰ μὲ πουλῆσῃς γιὰ πράσινο γαβιάρη. Τί ἔχει νὰ κάνῃ ἡ θέσις σου; Καί ὑπηρετῆς ἂν εἶνε κανεὶς δὲν τὸν ἐμποδίζει τὸ πρᾶγμα νὰ ἔχῃ καρδιὰ καὶ μάτια. Ξεύρω πῶς δὲν συλλογίζεσαι διόλου τὴν Ἀλίαν, μὰ δὲν εἶνε πάλι ἀνάγκη νὰ κοκκινίσης, ἐπειδὴ σου ἔδωκα μίαν συμβουλὴν. Ἦθελα μόνον νὰ σοῦ πῶ ὅτι εἶνε καλλίτερον ν' ἀποφύγῃς τὰς ἀνακρίσεις τοῦ θείου μου διὰ τὴν ἀλλαγὴν τῆς λέξεως. Ἐὰν τὸ παρατηρήσῃ εἶνε καιρὸς νὰ τοῦ ἐτοιμάσῃς μίαν οἰανδήποτε ἀπάντησιν.

Ὁ Βινιορὺ ἠνόησεν ὅτι ὁ φίλος του εἶχε δίκαιον, διότι δὲν ἐπέμεινεν. Ἐπέρανε τὴν τοποθέτησιν τῶν γραμμάτων, τῶν ἀποτελούντων τὴν νέαν λέξιν, ἐπανεκλείσει τὸ χρηματοκιβώτιον, καί, διὰ μεγαλειέτην προφύλαξιν, ἀπέσυρε τὸ ἐλατήριον, τὸ ὁποῖον ἠμποδίζει τὴν ἐνέργειαν τῶν δύο σιδηρῶν βραχιόνων.

Τὸ χρηματοκιβώτιον εὐρίσκετο καὶ πάλιν ἑτοιμὸν νὰ ὑπερασπισθῇ τὸ περιεχόμενον του, καὶ τὸ μυστικόν του βεβαίως αὐτὸ δὲν ἠθελε γίνεαι γνωστὸν ὡς τὸ προηγούμενον εἰς τοὺς ἱκανοὺς ἐκείνους κλέπτας δι' ἀνεξηγήτου τῆς τύχης ἰδιοτροπίας.

Ὁ Μάξιμος ταχέως ἐκαθάρισε τὴν τράπεζαν καὶ πᾶν ἄλλο μέρος ἀπὸ τῶν αἰμάτων καὶ ἀπέσπασε τὸ ψέλλιον ἀπὸ τῆς ἀκροτηριασθείσης χειρός.

— Εἶμαι ἀπαράλλακτος ὑπηρετῆς κρεοπωλείου, εἶπε γελῶν. Ἐὰν αἱ ὠραῖαι αὐταὶ κυρία, αἱ ὁποῖαι μὲ δέχονται εἰς τὰ σαλόνια των, μ' ἔβλεπαν ἔτσι, βεβαίως δὲν θά μὲ ἄφιναν εἰς τὸ ἐξῆς νὰ τὰς πλησιάσω.

— Μὰ δὲν ἔχεις λοιπὸν νεῦρα; ἐψιθύρισεν ὁ Βινιορὺ.

— Μὰ τὴν ἀλήθεια! ὄχι. Ἐπειτα ὁποῖος θέλει νὰ δῇ τελειωμένη τὴν δουλειὰ πρέπει νὰ φροντίσῃ. Σὺ μοῦ εἶπες ὅτι δὲν ἀνακατεύεσαι εἰς τίποτε. Εἶμαι λοιπὸν καὶ ἐγὼ ἀναγκασμένος νὰ τὰ ἐκτελῶ ὅλα μόνος μου.

Καὶ ἐπὶ τῇ τοσοῦτον ὀρθῇ δικαιολογίᾳ ὁ Μάξιμος περιετύλιξεν εἰς παλαιὰν ἐφημερίδα τὴν ἀποκοπεῖσαν χεῖρα καὶ τὴν ἔχωσεν εἰς τὸ θυλάκιόν του, ὅπου εἶχε προηγούμενως βάλλει καὶ τὸ ψέλλιον.

— Καὶ τώρα πᾶμέ, εἶπεν εἰς τὸν φίλον του, ὁ ὁποῖος τὸν προσέβλεπε μετὰ θάμβους. Εἶνε καιρὸς νὰ φύγωμε ἂν δὲν θέλωμε νὰ μᾶς συλλάβουν ἐδῶ. Ὅπου κι' ἂν εἶνε ὁ Μαλικόρν θά γυρίσῃ, καὶ ἔπειτα θά φεύγουν καὶ οἱ προσκεκλημένοι τοῦ θείου μου. Ἐχεις τὰ δύο κλειδιά;

— Ναί.

— Καλά. Θά κλείσῃς ὅταν εὐγώμεν ἔξω καὶ κανεὶς δὲν θά καταλάβῃ ὅτι εἴμεθα ἐδῶ. Σβύσε τὸ φῶς καὶ ἀκολούθει με.

Τὸ πᾶν ἐγένετο ὡς ὁ ἀνεψιὸς τοῦ κυρίου Δορζέρ εἶχε διατάξει, διότι ὁ ταμίας κατὰπληκτος δὲν ἦτο εἰς θέσιν νὰ ἐπιφέρῃ ἀντιρρήσεις.

Οὐδένα συνήντησεν εἰς τὴν αὐλήν. Ὁ θυρωρὸς ἐκοιμάτο καὶ τοὺς ἤνοιξε χωρὶς νὰ λάβῃ τὸν κόπον νὰ ἐξετάσῃ παῖτοι ἦσαν.

— Τώρα, φίλε μου Ἰούλιε, ἐπανελάβεν ὁ Μάξιμος ὅτε πάλιν εὐρέθησεν ἐπὶ τοῦ πεζοδρομίου τῆς ὁδοῦ Σουρέλινγ, πήγαινε στὸ σπίτι σου, προσπάθησε νὰ κοιμηθῆς καλά, καὶ τὸ πρῶν ποῦ θά ζυπνήσῃς εἰπέ ὅτι ὅλα ὅσα εἶδες ἀπόψε ἦσαν ὄνειρο.

— Ἐπρωτιμῶσα νὰ ἦταν ὄνειρο, ἐψιθύρισεν ὁ Βινιορὺ. Τί θά πῶ ὅμως εἰς τὸν θεόν σου ἂν μ' ἐρωτήσῃ, διατί δὲν ἐπῆγα χθὲς εἰς τὴν ἐσπερίδα του;

— Ὅτι τοῦ πῆς ὅτι σὲ εἶχα προσκαλέσει νὰ δειπνήσωμεν μαζύ, ὅτι ἐμέθυσα, καὶ μ' ἐπῆγες εἰς τὸ σπίτι μου, ὅπου ἐκάθισες ὅλην νύκτα νὰ μοῦ βράζῃς τσάι. Ἐνοια σου καὶ θά πιστεύσῃ, διότι ἔχει πολὺ κακὴν ἰδέαν διὰ τὸ ὑποκείμενόν μου. Σύμφωνοι. Καλὴ νύκτα. Ἀλήθεια, αὐτὸ τὸ διαβολόχερο δὲν ζεύρεις πῶς μὲ βρῶναι. Θαρρεῖς πῶς ζυγίζει ἑκατὸν ὀκάδες. Πηγαίνω νὰ τὸ πετάξω.

Καὶ ταῦτα λέγων ὁ Μάξιμος ἀπῆλθε πρὸς τὴν Μαγδαληνὴν. Ὁ ταμίας διηυθύνθη πρὸς τὴν ὁδὸν Ἀγκισῶ, ὅπου κατῴκει. Οὐδῶλος προσιωνίζετο εὐχάριστα διὰ τὸ συμβεβηκὸς τοῦτο, τὸ ὁποῖον ὁ ἄφροντις σύντροφός του ἐδέχετο μὲ τὸσον εὐθυμὸν ὕφος, καὶ ὅμως οὐδὲ κατ' ἐλάχιστον ἠδύνατο νὰ προῖδῃ τὰ λίαν παράδοξα ἐπακολουθήματα, ἀτινα ἐμελλον νὰ ἐκτυλιχθῶσιν.

Οἱ ἄνθρωποι βαδίζουσι τὴν ὁδὸν ἦν ὁ Θεὸς τοῖς ἐχάραξεν.

Ἐπεται συνέχεια.

Αἰσιόπορος

ΙΟΥΛΙΟΥ ΚΛΑΡΕΤΥ

Ἡ ΣΗΜΑΙΑ

Ἔργον στεφθὲν ὑπὸ τῆς Γαλλικῆς Ἀκαδημίας

Α'

— Δὲν γνωρίζετε σεῖς, δὲν γνωρίζετε, ἔλεγε πολλάκις ὁ γέρον λοχαγὸς Φουζερὲλ κτυπῶν τὴν τράπεζαν, τί σημαίνει ἡ λέξις Σημαία. Πρέπει νὰ ὑπηρετήσῃς εἰς τὸν στρατόν, πρέπει νὰ ἐβάδισες ἐπὶ ὁδῶν αἵτινες δὲν ἀνήκουσι πλέον εἰς τὴν Γαλλίαν. Νὰ ἀπεμακρύνθῃς ἐκ τῆς χώρας σου καὶ νὰ μὴ ἀκούῃς προφερομένην λέξιν τῆς γλώσσης ἣν ἀπὸ παιδίον λαλεῖς; Πρέπει νὰ εἶπες καθ' ἑαυτὸν κατὰ τὰς ἡμέρας τῶν ἀναπαύσεων ἢ τῶν κοπώσεων, ὅτι τὸ μεταξίνον ἐκεῖνο τεμάχιον, μὲ τὰ τρία γαλλικὰ χρώματα, ὅπερ ἐκεῖ κάτω κυματίζει εἰς τὸ κέντρον τοῦ λόχου, εἶνε ἡ

ἀποῦσα Πατρίς. Πρέπει, ἐν τῷ μέσῳ τοῦ καπνοῦ τῆς μάχης, νὰ μὴ εἶχες ἄλλο σημεῖον συναθροίσεως, ἢ αὐτὸ τὸ ἐσχισμένον τεμάχιον, διὰ νὰ ἐννοήσῃς, διὰ νὰ αἰσθανθῇς πᾶν ὅ,τι ἐγκλείει εἰς τὰς πτυχὰς του τὸ ἱερὸν ἐκεῖνο πρᾶγμα, ὅπερ καλεῖται Σημαία. Ἡ σημαία, καλοὶ μου φίλοι, μάθετέ το καλῶς, παρέχει ἐν μιᾷ λέξει, καὶ εἰς ἐν ἀντικείμενον καθιστᾷ ψηλαφητὴν τὴν ζωὴν ἐκαστοῦ ἐξ ἡμῶν τὴν ἐστίαν ἐν ἣ ἐγεννήθημεν, τὴν γωνίαν τῆς γῆς ὅπου ἠυξήθημεν, τὸ πρῶτον μειδίωμα τοῦ παιδίου, τὸν πρῶτον νεανικὸν ἔρωτα, τὴν μητέρα ἥτις λιχνίζει τὸ τέκνον, τὸν πατέρα ὅστις ἐπιπλήττει, τὸν πρῶτον φίλον, τὸ πρῶτον δάκρυ, τὰς ἐλπίδας, τὰ ὄνειράτα, τὰς χειμάρους, τὰς ἀναμνήσεις. Εἶνε ἄπασαι αἱ τέρψεις αὐταί, ἄπασαι, κεκλεισμέναι εἰς ἐν ὄνομα, τὸ ὠραιότερον πάντων: ἡ Πατρίς. Ναί, σὰς λέγω ὅτι ἡ Σημαία ἐγκλείει πάντα ταῦτα. Εἶνε ἡ τιμὴ τοῦ συντάγματος, αἱ δόξαι του καὶ οἱ τίτλοι του, οἵτινες ἀπαστράπτουσιν μὲ χρυσαῖα γράμματα ἐπὶ τῶν ἠλλοιωμένων τῆς χρωμάτων, ἀτινα φέρουσι νικῶν ὀνόματα. Εἶνε αὐτὴ ἡ συνείδησις τῶν ἀνθρώπων οἵτινες ὑπὸ τὰς πτυχὰς τῆς βαδίζουσι εἰς τὸν θάνατον. Εἶνε τὸ αὐστηρὸν καὶ ὑπερήφανον καθῆκον ἀντιπροσωπευόμενον ὑπὸ τοῦ ὑπάτου βαθμοῦ τοῦ μεγαλείου εἶνε ἰδέα κυματίζουσα. Μὴ ἐκπλήττεσθε λοιπὸν ποσῶς, διότι ἀγκυλῆται ἡ ἐνίοτε ρακῶδης σχεδὸν σημαία, καὶ ἂν πίπτωσι μὲ τὸ στῆθος διάτρυτον ἢ τὴν κεφαλὴν συντετριμμένην, δι' αὐτὴν! Νομίζεις ὅτι ἄορατα νήματα συγκρατοῦσι πάσας τὰς καρδίας τοῦ συντάγματος πρὸς αὐτήν. Ἡ ἀπώλεια τῆς εἶνε αἰσχύνῃ αἰωνία. Καλλίτερα νὰ ραπίσωσιν ἕνα πρὸς ἕνα τὰς χιλιάδας ἐκείνας τῶν ἀνδρῶν, παρὰ νὰ τοῖς ἀρπάσωσι τὴν σημαίαν. Ὅχι, ὄχι ἑκατοντάκις, ποτὲ δὲν θά ἐννοήσητε τί ὑποφέρει ἐκεῖνος, ὅστις γνωρίζει ὅτι ἡ σημαία του ἔμεινεν ὡς τμημα ὀλόκληρον τῆς πατρίδος εἰς τὰς χεῖρας τοῦ ἐχθροῦ. Εἶνε ἰδέα ἥτις τὸν βρασανίζει καὶ ἥτις δὲν τὸν ἀφίνει πλέον. «Ἡ σημαία εἶνε ἐκεῖ κάτω, τὴν ἐπῆραν, τὴν φυλάττουσιν ἐκεῖνοι!» Νύκτα καὶ ἡμέραν τὸ ἐνθυμεῖται... καὶ πολλάκις ἀποθνήσκει ἐξ αὐτοῦ. Θά μὲ ἐρωτήσητε, τί εἶνε ἡ σημαία, ἐν σύμβολον... Τί σημαίνει ἂν κεῖται ἐδῶ ἢ ἐκεῖ, εἰς μίαν ἐπιθεώρησιν ἢ εἰς μίαν ἀποθέωσιν; Σύμβολον, ἔστω ἄλλ' ἐν ὅσῳ τὸ ἀνθρώπινον γένος ἔχει ἀνάγκη νὰ συνδέηται πρὸς μίαν πίστιν ὑγιᾶ, ἀληθῆ, ἀρρενωπὴν, θά ἔχῃ χρεῖαν τῶν συμβόλων τούτων, ὧν μόνῃ ἢ θεᾷ μέχρι μυχιῶν ἀνακινεῖ ἐν ἡμῖν πάντα τὰ ευγενῆ αἰσθήματα, πᾶν ὅ,τι μᾶς ὀδηγεῖ πρὸς τὴν θυσίαν, τὴν αὐταπάρνησιν καὶ τὸ καθῆκον!

Ὅπταν ἐλάλει τοιουτρόπως ὁ λοχαγὸς Φουζερὲλ εἰς τὰς κατόπιν πάραυτα ὡς νεναρκωμένους, ὅπερ τῷ ἦτο σύνθησις. Ἦτο συνήθως μελαγχολικός, ἀπηυδαμένος, σκεπτικός, κεκυρτωμένος ὑπὸ τῶν χρόνων, καὶ εἰς τὸ μικρὸν καφενεῖον τῆς Βερωνῶ εἰς ὃ μετέβαινε πᾶσαν ἐσπέραν ὅπως ἀνα-

γνώση τὰς παρισινὰς ἐφημερίδας, σπανίως, καὶ εἰς σπουδαίας περιστάσεις, ἤκουον τὴν φωνὴν του. Πρὸ πολλῶν ἐτῶν ὁ Φουζερέλ ἐσύγχαζεν εἰς τὸ *Kaferveior* τῆς *Póleως* εἰς τὴν γωνίαν τῆς μικρᾶς ὁδοῦ, παρὰ τὴν ἐκκλησίαν. Μετέβαινε καθ' ἐκάστην, μετὰ τὸ φαγητόν, κατὰ τὴν αὐτὴν στιγμὴν ἐκάθητο πάντοτε εἰς τὴν αὐτὴν τράπεζαν, ἔμενον ὠρισμένως ὦρας καὶ ἀπήρχετο κατὰ τὴν αὐτὴν στιγμὴν μεταβαίνων εἰς τὴν ἐν τῇ πλαιῖα ὁδῷ τοῦ Ἁγίου Ἰακώβου οἰκίαν του. Ἡ τράπεζα εἰς ἣν ἐκάθητο οὐδέποτε καταλαμβάνετο ὑπ' ἄλλου. Ἄν πρὸ τῆς ἀφίξεως τοῦ Φουζερέλ, ἔμπορος τις νεήλυς ἐν Βερνῶν, ἢ διαβάτης τις ἐλάμβανε θέσιν ἐν τῇ γωνίᾳ, ὅπου συνήθως ἐκάθητο ὁ ἀρχαῖος στρατιώτης, ὁ ὑπὲρ τῆς τοῦ κafenείου πλησιάζων τῷ ἔλεγε χαμηλοφῶνως.

— Εἶνε ἀδύνατον, κύριε, νὰ μείνετε εἰς τὴν θέσιν αὐτὴν, εἶνε ἡ *Τράπεζα τῶν Λογαγῶν*.

Ἦτο διάσημος ἐν τῷ *Kaferveior* τῆς *Póleως* ἡ τράπεζα τῶν λογαγῶν, καίτοι δὲ ὁ Φουζερέλ ἤρχετο μόνος, ἐκλείτο οὕτω διατηροῦσα τὴν ἀνάμνησιν ἐτέρου στρατιώτου, τοῦ συντρόφου τοῦ Φουζερέλ, ὅστις καὶ αὐτὸς ἄλλοτε ἐκάθητο πρὸ τῆς μακρῆς ἐκείνης τράπεζης πᾶσαν ἐσπέραν. Ἡ Βερνῶν ἐπὶ πολὺ εἶχεν ἴδει αὐτοὺς πάντοτε ἐν τῇ ἰδίᾳ θέσει καὶ ἐν τῷ αὐτῷ κafenεῖῳ, συστρέφοντας ὑπὸ τὰς χεῖρας τοὺς κύβους τοῦ δόμινο, ἢ ἀνάπτοντας ὀλίγον οἰνόπνευμα, καὶ θεωροῦντας ἀφῶνως τὴν λάμπιν ἐκείνην ἣτις ἀνίσχυρος, ἐσβέννυτο πάραυτα καθὼς σβέννυται τὸ γῆρας. Δὲν ἦσαν ἰδιότροποι, καίτοι γέροντες· δὲν κεραιδίζοντο ὅμως εὐχαρίστως εἰς ὀμιλίαν. Ἡρῶν αὐτοῖς αἱ λέξεις αἱ ἀναπολοῦσαι τὰς ἀναμνήσεις τῶν παρελθόντων, τὴν ἡχὴ τῆς μάχης, τὰ πρόσωπα τῶν ἀποθανόντων φίλων. Τὸ πᾶν δι' αὐτοὺς ἦτο ἠφιλία τῶν καίτοι δὲ ὀλίγον εὐτυχεῖς καὶ κατελιγμένοι ὑπὸ τῶν δεινῶν τοῦ γῆρατος, εὗρισκον καλὴν τὴν κατάστασιν αὐτῶν.

Ὁ Φουζερέλ καὶ ὁ Μαλαπέρ, ὡς ἀρχαῖοι φίλοι, ὠμίλου εἰς ἐνικὸν πρὸς ἀλλήλους. Εἶχον γνωρισθῆ εἰς τὸ αὐτὸ σύνταγμα τῆς γραμμῆς καὶ ταῦτοχρόνως σχεδὸν εἶχον μεταβῆ εἰς τὸν αὐτὸν λόχον τῶν γρεναδιέρων τῆς πλαιῖας αὐτοκρατορικῆς φρουρᾶς. Ὁ Φουζερέλ ἦτο Νορμανδός· εἶχεν ἀναχωρήσει νεότητος ἐκ τῆς πατρίδος του Πρεσανῦ, ἣτις εἶνε μικρὸν χωρίον εἰς τὰ περὶ χώρα τῆς Βερνῶν, καὶ ὑπερ ἄγνωστον διὰ τὸ ὀνομάζεται *υπερήφανον*, καὶ ὡς ἐθέλοντῆς γενναίως μαχόμενος, μὴ φειδόμενος ἐν τῇ ἐκστρατείᾳ, οὔτε τοῦ αἵματος αὐτοῦ οὔτε τῶν κόπων, εἶχεν ἀποκησῆ διὰ τῆς λόγῃς καὶ τοῦ ζήφους τὰς ἐπωμίδας τοῦ λογαγῶ. Ὁ Μαλαπέρ εἶχε πράξει τὸ αὐτὸ ἀφικόμενος εἰς τὸν αὐτὸν σκοπὸν διὰ τῆς ἰδίας ὁδοῦ. Γιὸς ἀλιέως ἐκ Λορμῶν πλησίον τοῦ Βορδώ, ὡς ὁ Φουζερέλ, κατήγετο ἐκ νορμανδικῆς ἀγροτικῆς οἰκογενείας, εἶχεν ἀφιέρωσει τὸν βίον του

εἰς τὴν Γαλλίαν ἣν τότε Ναπολέων ὁ πρῶτος ὤθει πρὸς πάντας τοὺς πολέμους, κεντῶν μέχρις αἵματος τὸν πολεμικὸν τοῦτον ἵππον. Μετὰ τοὺς μόχθους του εἶχεν εὗρει ζήφος λογαγῶ, τὸ παράσημον, καὶ μετρίαν σύνταξιν, ἣτις μόλις τῷ ἤρκει. Ἄλλὰ πάντοτε, ὁ Μαλαπέρ, ὡς ὁ Φουζερέλ, ὀλίγον ἐφρόντιζε περὶ τῆς ζωῆς ἢ τοῦ θανάτου του.

Παραπλεύρως, οἱ δύο ἐκεῖνοι ἄνδρες ὡς στρατιῶται σταθεροί, εἶχον εὗρεθῆ εἰς τὰς τελευταίας μάχης τῆς αὐτοκρατορίας, ἐν Γερμανίᾳ καὶ Γαλλίᾳ, καὶ μετὰ τὴν ἐπ' ἀνοδὸν ἐκ τῆς νήσου Ἑλλάδος ἔχυσαν τὸ αἷμα αὐτῶν εἰς τὸ Βατερλώ, εἰς τὴν ὑψίστην καὶ ἐσχάτην στιγμὴν τοῦ ψυχορραγοῦντος κατακτητοῦ. Ἀμφότεροι οἱ λογαγῶ ἐπειράθησαν ἐκαὶ ὅτι ἄνθρωπος δύναται νὰ πειραθῆ ὅπως μὴ ἐπιζήση. Πληγωμένοι καὶ ὡς νεκροὶ ἀφθέντες εἶχον πέση μὲ τὰ τελευταῖα τετράγωνα καὶ τὰ κυανὰ αὐτῶν ἐνδύματα περιστοιχοῦμενοι ὑπὸ σωροῦ ἐρυθρῶν ἐνδυμάτων. Εἶτα, τὴν ἐπ' αὐτῶν ἀνὰ μέρους εὗρον καθήμενον βασιλέα ἐπὶ τοῦ αὐτοκρατορικοῦ θρόνου, τοῦ θρόνου ὃν ἐπὶ τοσοῦτον διὰ τῶν ἀνδρείων αὐτῶν βραχιόνων εἶχον ἐνισχύσει, τὴν λευκὴν σημαίαν καταλαβοῦσαν τὴν θέσιν τῆς τριχρόμου, νέας στολάς, καὶ Σουηδοῦς οἰτινες ὠνόμαζον τοὺς στρατιώτας τοῦ Μιλῶ καὶ τοῦ Νεῦ «Ληστάς τοῦ Λήρου». Ὁνειρον ἐξαφανισθέν!

Τότε οἱ δύο φίλοι παρετήρησαν ἀλλήλους κινουῦντες τὴν κεφαλήν. Ἐν πλήρει ἄκμῃ, ἐν ἡλικίᾳ τεσσαράκοντα ἐτῶν εὗρισκοντο ἀπόμαχοι, ἄνευ θέσεως, ἄνευ ἐλπίδος μὲ μικρὰν σύνταξιν, ἣτις γλίσχως ἐπλήρωνεν αὐτοῖς τὴν ἱερὰν τιμὴν τῶν πληγῶν των. Τί νὰ πράξωσι, καὶ ποῖαν ζωὴν θὰ διαγάγωσιν ἐν τῇ νέᾳ ἡδῆ Γαλλίᾳ οἱ δύο ἐκεῖνοι στρατιῶται, τοὺς ὁποῖους ἤρξαντο νὰ ὑποπεύονται, καὶ τοὺς ὁποῖους οἱ μὲν ἐκάλουν Βοναπαρτιστάς, οἱ δὲ Ἰακωβίους; Ὁ Φουζερέλ καὶ ὁ Μαλαπέρ κρηγορήθησαν λέγοντες ὅτι ἡ βασιλεία τῶν Βουρβόνων δὲν ἠδύνατο νὰ διηκρήσῃ καὶ ὅτι ἔπρεπε νὰ περιμεινώσῃ. Τότε ἐζήτησαν μίαν γωνίαν τῆς μεγάλης ταύτης χώρας ὑπὲρ ἧς τὸσον ἀνδρείως εἶχον ἀγωνισθῆ, μίαν γωνίαν εἰς τὴν ὁποῖαν νὰ καταφύγωσι, νὰ ἀναπαυθῶσι, νὰ ὑπομεινώσῃ. Εἶκοσιν ἔτη κρηθῆλον ἀφ' οὔτου ἐγκατέλειψαν ὁ εἰς τὰς μηλέας του, ὁ ἕτερος τὰς ἀμπέλους του. Εἶκοσιν ἔτη ἀφ' οὔτου διὰ μέσου τοῦ κόσμου διῆγον βίον πλανωδίων ἵπποτων, βαδίζοντες πάντοτε, οὐδέποτε ἀναπαύομενοι, ἠττημένοι ἢ νικηταί, εἰσερχόμενοι προπορευομένης τῆς μουσικῆς εἰς τὰς κατακτηθείσας πρωτευούσας, καὶ τὴν ἐπ' αὐτῶν διαφιλονεικοῦντες κατὰ τοῦ Κοζάκου ἢ Πρώσσου τὴν γῆν τῆς Γαλλίας, ἣτις εἶχε ποτισθῆ ἄπασα διὰ γαλλικοῦ αἵματος. Εἰκοσαεταῖς πορεῖαι καὶ μάχαι! Εἰς διὰστημα εἶκοσιν ἐτῶν αἱ ἐς αἶμα κενοῦνται καὶ οἱ γέροντες ἀποθνήσκουσιν. Οὐδέτερος αὐτῶν εὗρεν ἔχους παρελθόντος. Εἰς τὴν θέσιν τῆς ἐν Λορμῶν μικρᾶς οἰκίας ὁ Μαλαπέρ εὗρε ξενοδοχεῖον νεωστὶ ἐκτισμένον

καὶ χρησιμεῖον ὡς σταθμὸς εἰς τὴν ἀμαξάν τοῦ Βορδώ.

Ὅποτεν ὁ Φουζερέλ ἐζήτησεν ἐν Πρεσανῦ εἰδήσεις περὶ τῶν συγγενῶν του, οἱ κατόικοι ἀνηρώτων τὴν μνήμην των καὶ ἔλεγον:

— Ναί, ἤκουσα νὰ ὀμιλοῦν περὶ αὐτῶν! . . . Ἀφῆκαν τὸν τόπον καὶ ἐκατοίκησαν εἰς τὸ Πασύ, ὅπου καὶ ἀπέθανον.

Ἴδου τί ἔμενον εἰς τοὺς δύο φίλους ὀνόματα ἐπὶ λίθου εἰς τὸ κοιμητήριον τοῦ χωρίου. Βλέποντες λοιπὸν ὅτι ἦσαν ἀνωφελεῖς καὶ μόνον ἐν τῷ κόσμῳ, ἀπεφάσισαν νὰ ζήσωσιν ὁμοῦ, ὁ εἰς παρὰ τὸν ἄλλον, ὡς στρατιῶται εἰς τὴν γραμμὴν. Δὲν ἐχωρίσθησαν πλέον. Ὁ Φουζερέλ ἔπεισε τὸν Μαλαπέρ νὰ κατοικήσωσιν εἰς Νορμανδίαν καὶ ἐξέλεξαντο τὴν ἡσυχον καὶ θελατικὴν μικρὰν τῆς Βερνῶν πόλιν, ὅπου ἐνώσαντες τὰς μικρὰς των προσόδους, ἄλλως τε εἰθισμένοι πρὸ πολλοῦ εἰς τὰς στερήσεις, ἔζων ἀνέτως. Ἦτο ἡ τελεία ἀνάπαυσις μετὰ τὴν μεγάλην ταλαιπωρίαν. Πόσον διάφορος ἡ νέα αὐτῆ ζωὴ! Τὰ ἔτη ἔρρεον ἐν μακρᾷς ἡμέραις ὡς αἱ νύκτες τοῦ χειμῶνος, φέροντα πάντοτε τὰς αὐτὰς ἐνκοιμήσεις, τὰς αὐτὰς ὀμιλίαν, τοὺς αὐτοὺς περιπάτους. Ἡ πόλις μὲ τὰς γραφικὰς αὐτῆς ὁδοὺς, ὅπου πολλαχοῦ συναντῶνται ἔχνη τοῦ παρελθόντος, εἶνε ἐκ τῶν πόλεων εἰς ἃς εὐχαρίστως μένει τις πρὸς ἀνάπαυσιν. Ὁ Σηκουάνης ἡρέμα ῥεεῖ ὑπὸ τὴν λιθίνην γέφυραν. Καπνοὶ ὑγιεῖς καὶ ἀρωματώδεις ἐξέρχονται ἀπὸ τῆς στέγης τῆς Βερνῶν καὶ τοῦ Βερνῶν, χωρίου ἀπέναντι τῆς πόλεως καὶ εἰς τὴν ἀντίθετον τοῦ ποταμοῦ ὄχθην. Φαιδρὰ πρόσωπα προσβλλουσιν εἰς τὰ παράθυρα τῶν φαιῶν οἰκιῶν. Οὐδεμίαν κίνησιν πυρετώδης παρουσιάζεται. Μόλις στρατιῶται τινὲς προξενοῦσιν περισσότερον θόρυβον, βαδίζοντες ἐπὶ τοῦ λιθοστρώτου ὁ πληθυσμὸς οὗτος ὃν ἀποτελοῦσι κτηματῆται, ἐρρασταὶ τῶν ἀνθέων, ἀρχαῖοι στρατιῶται ἀπόμαχοι, διάγει ἡρέμα ὑπὸ τὴν νορμανδικὴν ἀτμόσφαιραν.

— Θὰ ἔδιδον τοὺς καλλιτέρους οἶνους τοῦ Εὔρου καὶ τῆς κοιλάδος τοῦ Ὠζ, διὰ δύο βρέλια Μεδῶν, ἔλεγε ἐνίοτε ὁ Μαλαπέρ εἰς τὸν Φουζερέλ. Ὁμολογῶ ὅμως ὅτι ζῆ τις καλὰ ἐν Νορμανδίᾳ, καὶ ὅτι γηρασκει εὐχαρίστως.

Ἡ γὰρ ἐν τούτοις τῶν δύο ἀξιωματικῶν δὲν ἦτο μεγάλη, ἀπασα δὲ αἱ διασχεδᾶσαι αὐτῶν συνίσταντο εἰς τὸ νὰ διασχίζωσι τὰς μεγάλας ὁδοὺς, τὴν δενδροστοιχίαν τῆς Μαιζονέτ, μέχρι τέλους τῆς δενδροφύτου ὁδοῦ, ἣτις ἀκολουθεῖ παραπλεύρως τὴν αἰμασίαν τοῦ περιβάλλου τοῦ Βιζύ. Εἶτα προεχώρουσαν βαδίζοντες πάντοτε, καὶ μόνον ἰστάμενοι ἐνίοτε ὅπως χαράξωσιν ἐπὶ τοῦ χώματος τὸ σχέδιον μάχης περὶ ἧς ἡ φιλονεικία, εἰσήρχοντο εἰς τὸ δάσος, σταματοῦντες ὑπὸ τὰ μέγλα δένδρα τοῦ Βαλιμέ. Εἶτα ἐπανήρχοντο, ὀμιλοῦντες πάντοτε, εἰς τὸ ξενοδοχεῖον Ἐβρέ, ὅπου ἔτρωγον, χαιρετῶντες καὶ καθήμενοι εἰς τὴν τράπεζαν ἐνταῦθα μετὰ ἄλλων ἢ ἐλάλουν. Μετὰ

τὸ γεῦμα ἐδίπλωνον τὸ χειρόμακτρον, ἐχαίρετιζον καὶ πάλιν, καὶ μετέβαινον εἰς τὸ καφενεῖον, ὅπου παίζοντες δομινὸ, περιέμεναν ὅπως τὸ ὠρολόγιον τῆς ἐκκλησίας σημάνη ἐνάτην. Πάραυτα τότε ἐπέστρεφον εἰς τὸν οἶκόν των, ἐλάμβανον τὸ παρὰ τὴν κλίμακα κηρίον, καὶ θλιβόντες τὰς χεῖρας, ἀνήρχετο ἕκαστος εἰς τὸ δωμάτιόν του, βλέποντες καθ' ὕπνον τὰς παρελθούσας κατακτήσεις καὶ τὰς μαρτυρήσας δόξας.

Τὴν ἐπαύριον τοῦ Βατερλώ ἤλπιζον ὅτι ἡ κυβέρνησις τῶν Βουρβόνων θὰ ἦτο προσωρινή, καὶ περιέμενον ἡμέρα τῆ ἡμέρα ὅπως σύρωσι πάλιν τὸ παρὰ τὸ προσκεφάλαιον κρεμάμενον ξίφος των. Ἀρχαῖον δημοκρατικὸν αἶσθημα τοῖς ἔλεγεν ὅτι ὁ Λουδοβίκος ἔννατος δὲν θὰ ἐβασίλευεν ἐπὶ πολὺ. Ἐν τούτοις τὰ ἔτη ἐξηφανίζοντο, ἐπέρωον, ἔφρευγον· οἱ δύο λοχαγοὶ ἠσθάνοντο ὅτι ἐγήρασκον, ἐνῶ ὁ Κάρλοσ δέκατος, διαδεχόμενος Λουδοβίκον τὸν ἔννατον, ἐξηκολούθει βασιλεύων.

— Τί νὰ γείνη, ἔλεγεν ἐνίοτε ὁ Φουζερέλ, τὸ πᾶν ἐτελείωσε, καλέ μου Μαλαπέρ· δὲν θὰ διοικήσωμεν πλέον στρατιώτας· πρέπει νὰ ἀφίσωμεν τὴν θέσιν εἰς τοὺς ταχυτέρους, οἱ ρευματισμοὶ ἔρχονται! . . . Ἄλλως τε ἐσυνειθίσαμεν καὶ εἰς τὴν ἀργίαν· ὁ ἀὴρ τοῦ στρατῶνος θὰ μᾶς φανῆ ἤδη πολὺ βαρὺς! Χαίρετε ὠραῖαι ἡμῶν ἐλπίδες, πτωχέ μου φίλε! Θὰ ἀποθάνωμεν λοχαγοί. Δὲν εἴμεθα πλέον χρήσιμοι διὰ τίποτε. Ἡ παροιμία λέγει: ὁ ἀρχαῖος στρατιώτης εἶνε γηραλῶν ζῶν!

Ὀλίγου δεῖν μετὰ τὸ 1830 νὰ εἰσέλθωσιν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν. Ὄντως ὅμως εἶχον συνειθίσει εἰς τὸν ἥρεμον βίον, εἰς τὴν γωνίαν των, εἰς τὸ κοράσιον ὅπερ ἐμεῖδία καὶ ἐξήγαγε τὴν κεφαλήν του μεταξὺ τῶν γαστρῶν, εἰς τὴν καφεπώλιδα ἣν ἐχαίρετον καὶ ἣτις τοὺς ἐσέβετο, εἰς τοὺς χαιρετισμοὺς τῶν διαβατῶν οἵτινες ὑπεκλίνοντο πρὸ τῶν «λοχαγῶν», εἰς τὴν ἀνάπαυσιν, εἰς τὴν καθημερινὴν ταπεινὴν εὐτυχιάν, ἐν γένει εἰς τὸ εἶδος ἐκεῖνο τοῦ βίου ὅπερ λικνίζει τὸν ἄνθρωπον καὶ ἀποσοβᾷ τὰς φροντίδας του. Δὲν ἐτόλμησαν νὰ καταλείψωσι πάντα ταῦτα. Ἡ ἡλικία τῶν ταρχῶν εἶχε παρέλθει. Ἦδη ζῶντες εἰς τὸ παρελθὸν ἤρκουν αὐτοῖς αἱ ἀναμνήσεις των. Μετὰ τὴν πυρετώδη λοιπὸν πρὸς τὰ στρατιωτικὰ κλίσειν των, ἐξηκολούθησαν τὴν ἐπαύριον τοῦ Ἰουλίου, τὸν γαλῆνιον αὐτῶν βίον, καὶ πάντοτε μειδιῶντες, σιωπηλοὶ καὶ συμπαθητικοί, προσήρχοντο εἰς τὸ ξενοδοχεῖον Ἐβρὲ ἢ εἰς τὸ Καφενεῖον τῆς Πόλεως εἰς τὴν «Τράπεζαν τῶν Λοχαγῶν».

Οἱ δύο οὗτοι στρατιῶται, εἰθισμένοι νὰ περῶσιν ὁμοῦ τὰς ἡμέρας των καὶ ἀποφασίσαντες νὰ συναποθάνωσιν, οἱ δύο οὗτοι φίλοι διέφερον ἀλλήλων καὶ φυσικῶς καὶ ἠθικῶς. «Ἴσως ἡ διάπυρος καὶ μακρὰ αὐτῶν φιλία παρήχθη ἐκ τῆς ἀντιθέσεως τῶν χαρακτήρων των. Ὁ Φουζερέλ, ὑψηλός, ισχυρότατος, τὸ πρόσωπον ὀλίγον χλωμὸν καὶ τὴν γενειάδα φαιὰν

ἔχων, ἦτο αὐστηρότερος, ἀλλ' ὄχι καὶ ιδιότροπος ὡς ὁ σύντροφός του Μαλαπέρ. Οὗτος, ὑψηλὸς ἐπίσης, ἀλλὰ παχύσαρκος καὶ αἱματώδης, ἐμεῖδία καὶ ἠστεῖζετο εὐκολότερον. Ὡς πρὸς τὰς ἔξεις των ὅμως ἡ διαφορὰ τῶν κράσεων δὲν ἦτο μεγάλη. Ὁ Φουζερὲλ ἠγάπα πολὺ τὸν καπνὸν καὶ ἀκαταπαύστως ἐκάπνιζε, τὸ πρῶν εἰς τὸ παράθυρον, τὴν ἡμέραν εἰς τὸν περὶπατον, τὸ ἑσπέρας ἀναγινώσκων. Ὁ Μαλαπέρ ἐξωμολογεῖτο ἐν μικρὸν τοῦ ἀμαρτήμα, τὸν ἔρωτά του πρὸς τὸν εὐδῶδη οἶνον καὶ τὸν τῆς Χερσονήσου. Ὑπὸ τὸν μεγάλον του μύστακα συνέπτυσσε μεθ' ἡδονῆς τὰ χεῖλη ὅποταν ἐγεύετο καλοῦ τινος οἴνου. Ὁ Φουζερὲλ πολλάκις τὸν ἐπέπληττε γελῶν, διότι ἦτο «ἠδυπαθής». Ἡ κλίσις ὅμως τοῦ λοχαγοῦ πρὸς τὸν καλὸν οἶνον οὐδέποτε κατήντα ἐλάττωμα· ἐδείπνα κακῶς ὅμως ὁ Μαλαπέρ ἂν πρὸ τοῦ φαγητοῦ δὲν ἤνοιγε τὴν ὄρεξιν διὰ τῆς μαλάγας, καὶ ἂν εἰς τὰ μέσα τοῦ φαγητοῦ δὲν τῷ προσέφερον ποτήριον μαδέρας.

— Ἀνάμνησις τῶν εἰς Ἰσπανίαν καὶ Πορτογαλίαν ἐκστρατειῶν, ἔλεγε γελῶν.

Ὁ Φουζερὲλ δὲν ἐτόλμα νὰ ἐπιπλήξῃ τὸν Μαλαπέρ διὰ τὰς δαπάνας ταύτας, διότι καὶ αὐτὸς ἐξώδευε τὰς οικονομίας του ἀγοράζων ξένους καπνοὺς καὶ πίπας διαφόρους, τὰς ὁποίας εἶχεν ἐντὸς τοῦ δωματίου του τοποθετήσῃ κατὰ τὸ μέγεθος των ἐπὶ σανίδος, ἣν ἐκάλει «Μουσεῖον του».

Οὐδὲν ἄλλο ἐλάττωμα ἠδύνατό τις νὰ εὕρῃ εἰς αὐτούς, ὅσον καὶ ἂν ἀνεζήτη. Γέροντες ἤδη, ἀφοῦ ἑκατοντάκις ἐκινδύνευσαν νὰ φονευθῶσιν, οὐδέποτε εὐρόντες ἐν τῇ νεότητι αὐτῶν ἐξ μηνῶν βίον ἥρεμον καὶ σπαταλήσαντες τὰς ὥρας ἐκείνας κατὰ τὰς ὁποίας λέγομεν ὅτι ὁ ἄνθρωπος ἐγεννήθη ὅπως ἀγαπᾷ καὶ ἀγαπᾶται, γείνη πατὴρ καὶ γηράσκῃ βλέπων νὰ ἀυξάνωνται μικρὰ ὄντα ἅτινα θὰ γείνωσιν ἄνδρες· ἀφ' οὗ ἀφῆκαν μέρος τῆς καρδίας καὶ τοῦ αἵματος αὐτῶν εἰς τὰς βάρους τῆς ὁδοῦ, εὐρίσκοντο ἄνευ τέκνων, ἄνευ ἄλλων ἀναμνήσεων ἐρωτικῶν εἰμῆ τούτους ἐλαφροῦς των ἔρωτας ὅποταν ἦσαν ἐν τῷ στρατῷ, ἀπηυδμημένοι πλέον καὶ λησμονηθέντες, καὶ μόνοι εἰς τὸ καταφύγιον αὐτῶν, εὐτυχεῖς ὅμως καὶ ἥρεμοι, ἄνευ ἐπιθυμιῶν, βέβαιοι δὲ ὅτι ἐξεπλήρωσαν τὸ καθήκον των ὅπερ πᾶς ἀνθρώπου ὅφειλε νὰ ἐκπληρώσῃ. Ἐλεγον ὅτι ἦσαν ἐξ ἐκείνων οἵτινες δι' οἰκογένειαν ἔχουσι τὴν πατρίδα καὶ διὰ νόμον τὴν αὐταπάρησιν. Στρατιῶται, εἶχον ἐνεργήσῃ ὡς στρατιῶται, καὶ εὐχαριστημένοι ἐκ τῆς θυσίας, ἐκάθητο ἡδύως ὑπὸ τὸν ἥλιον, ἐπαναλαμβάνοντες ὅτι εἶχον τὸ δικαίωμα νὰ ἀναπαυθῶσι μετὰ τὴν καλὴν ἐκπλήρωσιν τῆς ἡμέρας των. «Ἀφοῦ ἐβασίλευσεν καλὰ τὸν δρόμον μας, δυνάμεθα ἤδη νὰ ἐκτείνωμεν τὰς ὀκνηρὰς κνήμας!» Καὶ ἔμενον ἐκουσίως ἐν τῇ σκιά των, σιωπηλοὶ, ταπεινοί, ἀγνωστοί, εὐλαβῆ συντρίμματα μεγάλου ναυαγίου.

Ἄλλως τε ἔμενον αὐτοῖς βαθὺς ἔρωσ, παρηγορία ὑψίστη ἐξ ἐκείνων αἵτινες

ἀρκοῦσι νὰ πληρώσωσι βίον ὀλόκληρον.

Πεσόντες εἰς Βατερλώ, εἶχον σφραγίσει τοῦλάχιστον τὸ στάδιον αὐτῶν διὰ πράξεως ἐξόχου ἀφοσιώσεως, ἣτις κατὰ πάντα ἠυχάρισται τὴν συνειδησίαν των καὶ ὡς στρατιωτῶν καὶ ὡς πολιτῶν, καὶ ἀκτὶς ὑπερηφανίας διήρχετο ἐκ τῶν ὀμμάτων των ὅποταν ἐνεθυμοῦντο ταύτην.

Ἦτο αὕτη ἡ προσφιλεστέρα τῶν ἀναμνήσεων αὐτῶν.

Βατερλώ! Εἰς ἄλλους τὸ ὄνομα τοῦτο θὰ προυξέει τὴν ἐρυθρίασιν τῆς αἰσχύνης. Ἐκεῖνοι, ὑπὸ τὴν βωῶσαν ὀργὴν ἣν ὑπεκίνει ἡ ἦχώ τῆς ζοφερᾶς ἡμέρας, ἐπανεύρισκον τὴν πικρὰν παρηγορίαν ἐκείνων, οἵτινες ἀφανῶς, ἀλλὰ στωϊκῶς ἐκπληροῦσι τὸ ἑαυτῶν καθήκον ἐν τῷ μέσῳ τρομερᾶς καταίγιδος.

B'

Τὴν ἡμέραν ἐκείνην, 18 Ἰουνίου 1815, καθ' ἣν ἡ καταπληκτικὴ τύχη τοῦ ἀνδρὸς ὅστις εἶχε κρατήσῃ εἰς τὰς χεῖρας αὐτοῦ τὴν Γαλλίαν, συνετρίβετο ὡς ὕελοσ, εἰς τὴν τρομερὰν στιγμὴν τῆς καταστροφῆς καὶ τῆς αὐτοσυντηρησίας, οἱ δύο ἐκεῖνοι ἄνδρες ἐν τῷ μέσῳ τοῦ πλήθους τῆς ἠττημένης στρατιᾶς, εἶχον μέχρις ὕστατης στιγμῆς αἰσθανθῆ ἐν αὐτοῖς πάλλουσαν τὴν καρδίαν τῆς Πατρίδος. Εἶχον παρευρεθῆ τὴν πρωίαν, μετὰ τὸ ὄπλον εἰς τὸν βραχίονα, εἰς τὸ πρῶτον μέρος τῆς μάχης ἣτις ὑπῆρξε νίκη. Ὁ Ἀγγλικὸς στρατὸς δεκατιζόμενος εἶδε πολλάκις ὀρθούμενον πρὸ αὐτοῦ τὸ φάσμα τῆς ἠττης. Ἡ ἐπιμονὴ τοῦ Βελιγκτῶν, τοῦ αἰθηρᾶ δουκός, ἔσωσεν αὐτόν. Διὰ τοῦτο οἱ στρατιῶται τοῦ Βουλῶου καὶ τοῦ Βλοῦχερ ἠδυνήθησαν νὰ φθάσωσιν εἰς τὸ πεδῖον τῆς μάχης καὶ εὐρωσιν ὀρθίους τοὺς τελευταίους Ἀγγλους. Οἱ γρεναδιέροι τῆς φρουρᾶς μακρόθεν ἀκολουθοῦντες τοὺς ἐπὶ τοῦ ὄροπεδίου τοῦ Ἀγίου Ἰωάννου γιγαντώδεις ἀγῶνας, ἀκούοντες τὸν ἦχον τοῦ τουφεκισμοῦ ἐκ τῶν ἀριστερῶν, καὶ ἐκ τῶν δεξιῶν τὸν ἦχον τῶν πυροβόλων ὡσεὶ ἀγγελόντων τὴν ἔλευσιν τοῦ Γρουσύ, οἱ γρεναδιέροι ἀνέμενον τὴν ὥραν καθ' ἣν θὰ ἐξώρμων κατὰ τοῦ ἐχθροῦ ὅπως λάβωσι τὴν νίκην, ὡς καὶ ἐπὶ τοῦ Ἀγίου Ἰωάννου εἶχεν ἐξέλθει ἡ μεσαιὴ φυλακή. Ἀνυπόμονοι, οἱ ἀρχαῖοι στρατιῶται, ἔλεγον ὅτι ἡ ἡμέρα ἐκείνη διήρκει πολὺ καὶ ἠπόρουσαν πῶς ὁ Νεῦ δὲν εἶχεν εἰσέτι καταθράσσει τοὺς δραχόνους τοῦ Πονσομβύ, τὰ «κόκκινα παιδιὰ» τοῦ Βελιγκτῶν, καὶ τοὺς ἀνωχωρίτας τῆς Σκωτίας, Αἰφνης, περὶ τὸ τέμα τῆς ἡμέρας, ὅποταν ἤλπιζον εἰσέτι ὅτι ἠδύναντο νὰ κερδίσωσι τὴν ἀγρίαν ἐκείνην μάχην, ἡ αἰφνῆδία ἀφίξις τοῦ Βλοῦχερ, ὃν ὁ Λοβὼ δὲν ἠδυνήθη νὰ συγκρατήσῃ, ὅπως καὶ τὸν Βουλῶ, ἡ ἀπροσδόκητος αὕτη εἰσβολὴ νέων στρατευμάτων ἐπὶ τοῦ πεδίου τῆς μάχης, ἤλλαξεν ἀποτόμως τὴν τύχην καὶ ἔσπειρε τὴν ἀταξίαν εἰς τὰς γαλλικὰς τάξεις. Ἐκ τῆς συμπαγοῦς ταύτης στρατιᾶς μόνον οἱ γρεναδιέροι τῆς φρουρᾶς ἔμενον ἄθι-

κται. Τὰ λοιπὰ σώματα, ἀπὸ πρῶιας πάσχοντα, εὐρίσκοντο ἤδη συγκεχυμένα. Πέζοι, ἵππεις, θωρακοφόροι τοῦ Μιλῶ, εὐζῶνοι καὶ λογχοφόροι τοῦ Νεῦ, πυροβοληταὶ καὶ γρεναδιέροι, πάντες συστρέφονται ἐκπληκτοὶ ὑπὸ τὴν πίεσιν τῶν πρωσσικῶν στρατευμάτων, ἀτινα ἤρχοντο ἀπὸ τοῦ Πλανσενέ. Ἡ φρουρὰ τότε σχηματίζεται εἰς τετράγωνον. Ἡ παλαιὰ φρουρὰ προσπαθεῖ ν' ἀντιτάξῃ ἀντίστασιν ἀκατάβλητον εἰς τοὺς στρατιώτας τοῦ Βλοῦχερ, καὶ εἰς τοὺς Ἄγγλους ἐκείνους τοῦ Βέλιγκτων, οἵτινες μετὰ θριαμβευτικῶν κραυγῶν κατέρχονται τοῦ ὀροπέδιου ὅπου κατέσφαζον αὐτοὺς οἱ Γάλλοι τὴν πρῶιαν. Ἀπαθεῖς, ἀκίνητοι καὶ ἔτοιμοι οἱ γρεναδιέροι τῆς φρουρᾶς, σταθεροὶ ἀνέμειναν τὴν μεγάλην τοῦ ἐχθροῦ προσβολὴν τὰ τετράγωνα αὐτῶν, πόλεις ἀνθρώπων, κατασυντριβέντα ὑπὸ τοῦ πυρός, ἐστρέφοντο κατεθρῦσθησαν ὑπὸ τῶν σφαιρῶν καὶ διεσπάρησαν ἀφίσαντα σωροὺς πτωμάτων ὅπως δεικνύουσι τὴν θέσιν ἐν ἡ ἐπολέμῃσιν. Τὰ τετράγωνα τὰ διοικούμενα ὑπὸ τῶν στρατηγῶν Πτυ καὶ καὶ Πορὲ Μορβάν, προσβληθέντα καὶ ταῦτα, ἀνθίστανται ἀγερώχως κατὰ τῶν σφαιρῶν. Πέριξ αὐτῶν εἰς σωροὺς ἀνυψώθησαν οἱ νεκροὶ Ἄγγλοι, καὶ τὰ πτώματα τῶν Πρῶσσων. Ἐκεῖ, μετὰξὺ τῶν ἡρώων τούτων, ἐμάχοντο καὶ οἱ λοχαγοὶ Φουζερὲλ καὶ Μαλαπέρ, ἐν τῷ κέντρῳ, μετὰ τὸ ξίφος εἰς τὴν χεῖρα πέριξ τοῦ σηματοφόρου. Ὁλοὶ ἐκ τῆς μανίας, ἐξεσφενδόνιζον κατὰ τοῦ ἐχθροῦ τρομερὰς ὕβρεις ἀπολυμένους εἰς τὸν θόρον τῆς μάχης. Αἰφνης σφαῖρα προσέβαλλεν εἰς τὸ μέτωπον τὸν ἀξιωματικὸν Κροσιέ, ὅστις ἐκράτει τὴν τρίχρωμον σημαίαν. Γραμμὴ αἵματος ἐσχηματίσθη εἰς τὸ μέτωπον τοῦ ἀνδρείου τούτου. Θανασίμως πληγείς, ἴστατο ὄρθιος καὶ προσκεκολλημένος ἐπὶ τοῦ ξύλου τῆς σημαίας. Αἰφνης οἱ δάκτυλοι αὐτοῦ παρέλυσαν καὶ ἔπεσεν ἐν τῷ αἵματηρῷ βορβόρῳ.

— Φουζερὲλ, ἀνέκραζεν ὁ Μαλαπέρ, Φουζερὲλ, λάβε τὴν σημαίαν!

Ὁ Φουζερὲλ ἔλαβε τὴν σημαίαν ἐκ τῶν χειρῶν τοῦ θνήσκοντος καὶ ἐδόνησεν αὐτὴν μετ' ὀργῆς ὑπεράνω τῶν τριχίνων πύλων, ποιῶν νὰ κροτῶσιν αἱ πτυχαὶ αὐτῆς ἐν τῷ μέσῳ τῆς θερμῆς καὶ ζοφερᾶς ἐκείνης ἀτμοσφαιρᾶς, ὡς ὕβρις καὶ πρόκλησις κατὰ τῶν ἐχθρῶν. Σφαῖρα κατέθραυσε καὶ συνήρπασε τὸν χρυσοῦν ἀστὸν, ὁ δὲ λοχαγὸς ἠσθάνθη ἐν τῇ χειρὶ πάλλουςαν τὴν σημαίαν, ἥτις ἔφριττεν ἐκ τῆς πληγῆς, ὡσεὶ εἶχε ψυχὴν.

Οἱ Πρῶσσοι τότε προχωροῦντες βραδέως ἀλλ' ἀσφαλῶς, ἀθρόοι ἤρχοντο κατὰ τοῦ τετραγώνου ὅπερ ἔκλινεν. Ἦδη στρατιῶται τινὲς περίτρομοι ἐγκατέλειψαν τὸν ἡρωικὸν ὄμιλον καὶ ἀνεμίχθησαν εἰς τοὺς κραυγάζοντας καὶ φεύγοντας πρὸς τὸ Ζενάπ.

Τότε ὁ Φουζερὲλ ἐνόμισεν ὅτι ἤκουε μεγάλην φωνήν, ταυτοχρόνως ἰκετευτικὴν καὶ ἐπιβλητικὴν, μίαν κραυγὴν τοῦ

Μαλαπέρ, ὅστις τὸν διέτασσε νὰ σώσῃ τὴν σημαίαν.

Ἀστραπηδὸν ἠννόησαν ἀλλήλους. Τὸ πᾶν ἀπόλετο «Εἶνε πολλοὶ! εἶνε πολλοὶ!» ἔλεγεν ὁ Μαλαπέρ. Μετ' ὀλίγον οἱ Πρῶσσοι θὰ ἤρπαζον ἐκ τῶν θνησκόντων στρατιωτῶν τὴν σημαίαν τῶν γρεναδιέρων τῆς φρουρᾶς. Ἄλλ' ὄχι! Ποτέ! Ἐπρεπε νὰ τὴν καταστρέψωσιν. Ὁ Φουζερὲλ ἔθραυσε τὸ ξύλον ἐπὶ πυροβόλου, ἐνῶ ἀφ' ἑτέρου ἀφήρει τὸ μετὰξινον ὕφρασμα.

— Θάψε τὴν, εἶπεν εἰς τὸν φίλον του.

Παρὰ τοὺς πόδας τῶν, ἐν μέσῳ τῶν πτωμάτων, εὐρίσκετο τεθραυσμένον περιμακτρον πυροβόλου. Δι' αὐτοῦ ὁ Μαλαπέρ ἠνοιξεν ὀπὴν ἀρκούντως βαθεῖαν ἐπὶ τοῦ βορβορώδους ἐδάφους, καὶ ὁπότεν ἐτελείωσε, καλύπτων τὴν σημαίαν καὶ τὰ μετὰξίνα τεμάχια διὰ χόματος ἐρυθροῦ ἐκ τοῦ αἵματος, ἠσθάνθη κλονισμὸν ἐπὶ τοῦ τάφου τούτου· εἶτα ὑψώσας τὰ ὄμματα πρὸς τὸν Φουζερὲλ, ἤκουσε τὸν λοχαγὸν λέγοντα μεθ' ὑπερηφάνου χειρονομίας.

— Τώρα ζήτω ἡ Γαλλίᾳ! δυνάμεθα νὰ ἀποθάνωμεν!

Καὶ ἀμφοτέροι, μέσῳ τοῦ τρομεροῦ τουφεκισμοῦ καὶ τῶν θριαμβευτικῶν καὶ ὕβριστικῶν κραυγῶν τῶν νικητῶν, μέσῳ τῶν τρομερῶν θρήνων ἢ ἀπειλῶν τῶν ἠττωμένων, οἱ φλεγματικοὶ ἐκεῖνοι ἄνδρες, μειδιῶντες καὶ εὐτχείς, διότι ἔσωσαν τὴν Σημαίαν, ἔρριψαν τὸ ξύλον αὐτῆς κατὰ πρόσωπον τῶν Πρῶσσων, οἵτινες ἐπυροβόλουν ἤδη τὸ τετράγωνον ἐκ τοῦ συνέγγυς.

Ἦδη ἐπὶ τοῦ πεδίου τῆς μάχης τοῦ Βατερλώ δὲν ἔμενεν εἰμὴ τὸ τελευταῖον τετράγωνον ὅπερ διώκει ὁ Καμπρόν, καὶ ἐντὸς τοῦ ὁποῖου Ναπολέων ὁ πρῶτος ἠθέλησε νὰ καταφύγῃ ὅπως ἀποθάνῃ. Οἱ ὕστατοι πολεμισταὶ τῆς μεγάλης στρατιᾶς εἶχον καταθραυσθῆ, εἶχον πέσει ὁ εἰς παρὰ τὸν ἄλλον, ἀλλὰ δὲν εἶχον ἠττηθῆ.

Ὁ Φουζερὲλ καὶ ὁ Μαλαπέρ ἀφέθησαν ὡς νεκροὶ ἐπὶ τοῦ πεδίου.

Πληγωμένοι ἀμφοτέροι, ἐπὶ πολὺ ἔμειναν κεχωρισμένοι. Εἶχον μεταφέρει αὐτοὺς εἰς ἀγροτικὰ κτήματα καὶ περιποιηθῆ κατὰ τὸ δυνατόν. Οἱ χωρικοὶ εὐρόντες αὐτούς, τοὺς εἶχον λάβει ἐκ τοῦ κενωθέντος ὑπὸ τῶν κλεπτῶν, ὥστε ἐδέησε μετὰ τὴν θεραπείαν, πεζῇ νὰ ἐπιστρέψωσιν εἰς τὴν πατρίδα, ἀπὸ σταθμὸν εἰς σταθμὸν, ὁμοιάζοντες μᾶλλον ἐπικίτας ἢ στρατιώτας. Ἄλλὰ τί! ἠσθάνοντο ὅτι ἦσαν πλουσιώτατοι, διότι ὡς φιλάργυροι εἶχον θάψει τὸν μόνον θησαυρὸν ὃν ἐξετίμων ἐν τῷ κόσμῳ, καὶ ὅστις πρῶστανε τὴν ἐθνικὴν τιμὴν, ἔφερε τὰ γαλλικὰ χρώματα, εἰς αὐτοὺς δὲ ἐφάνετο ὡς ζωντανὴ τῆς πατρίδος εἰκὼν.

Ὅποτεν ἐνεθυμοῦντο τὴν τρομερὰν ἐκείνην ἡμέραν, ἢ μᾶλλον τὴν ὥραν ἐκείνην τὴν ἀμυράν, καθ' ἣν τὸ πᾶν εἶχεν ἀπωλεσθῆ, καθ' ἣν ἔχοντες τὸν θάνατον πέριξ αὐτῶν εἶχον ἀντιστῆ μέχρις ὕστατων, με-

τὸ αἶμα εἰς τοὺς ὀφθαλμούς, τὴν ὕβριν εἰς τὰ χεῖλη καὶ τὴν κεκηκυῖαν χεῖρα ἐπὶ τῆς λαβῆς τοῦ ξίφους, ὅπερ θὰ προετίμων νὰ θραύσωσι μᾶλλον ἢ νὰ παραδώσωσιν ὅπερ ἔσαν ἀνεπόλουν τὴν τελευταίαν σκηνὴν τοῦ δράματος, εἰς ἃ εἶχον λάβει ἐνεργὸν μέρος, τοὺς διαφόρους σωροὺς τῶν νεκρῶν, τὸν ἀνάπτοντα ἐκείνον οὐρανόν, τὴν ἀπειρον πεδιάδα, τὴν πληθὺν τῶν ἐρυθρῶν ἀγγλικῶν στολῶν καὶ τῶν μελανῶν τῶν Πρῶσσων, τὴν γραμμὴν ἐκείνην τοῦ πυρός τὴν περιβάλλουσαν τὸ τετράγωνον, ὅπερ εἶχεν ἀποφασίσει νὰ ἀποθάνῃ, εἶτα τὴν ἐσχισμένην σημαίαν καὶ τὸ τεθραυσμένον αὐτῆς ξύλον, τὸ λάθρον ἐκεῖνο ὅπερ εἶχον διαφιλονεικήσει καὶ σώσει ἐκ τῶν χειρῶν τοῦ ἐχθροῦ, ὁπότεν ἔλεγον «ἐπράξαμεν τοῦτο!» ὁ Φουζερὲλ καὶ ὁ Μαλαπέρ ἀνύψουν τὸ μέτωπον, παρετήρουν ἀλλήλους μετ' ὀφθαλμῶν λαμπόντων καὶ ἔπεινον τὰς χεῖρας ἐπαναλαμβάνοντες: «Τοῦλάχιστον δὲν τὴν ἐπῆραν τὴν Σημαίαν τῶν γρεναδιέρων τῆς φρουρᾶς!»

Ἡ ἰδέα ἐκείνη ἦτο ἡ περηγορία, τὸ κατόρθωμα ἐκεῖνο ἦτο ἡ ζωὴ των. Παραιτηθέντες ἤδη καὶ ἀπόμαχοι, ἔλεγον ὅτι ἐκεῖνοι μόνον, διὰ μιᾶς ἐμπνεύσεως καὶ συμφωνίας, ἔσωσαν τὴν δόξαν τῆς Πατρίδος καὶ τοῦ συντάγματος. Διὰ τοῦτο ὁπότεν ὀμίλου περὶ τοῦ παρελθόντος τούτου, οἱ δύο λοχαγοὶ ἐμειδιῶν, ὁ Φουζερὲλ ἔτριβε τὰς χεῖρας, ὁ δὲ Μαλαπέρ θωπεύων τὸν μύστακα, ἔλεγε: — «Ἐμπρὸς γέρω μου, ἐν ποτήριον μαδέρας εἰς ὑγείαν τῆς Σημαίας! δὲν δύνασαι νὰ τῆς τὸ ἀρνηθῆς!»

— Οὕτω ἔζων μετρίως, γαλήνιοι καὶ εὐχαριστημένοι, οἱ ἄνδρες ἐκεῖνοι, οἵτινες εἶχον ἀνοίξει τὰς φλέβας των ὅπως παρὰσχῶσι πορφύραν εἰς τινὰ λοχαγὸν ἀσημον, καὶ οἵτινες θὰ ἔδιδον τὴν ἐαυτῶν ζωὴν ὅπως ἀποτρέψωσι τὴν ἠτταν τῆς Γαλλίας.

Ἔπεται συνέχεια.

I. Δ. Ζ.

Παράγραμα. — Ἐν σελ. 727. στήλ. 3, στίχ. 33. ἀντὶ Κυρῶν ἀνάγν. Κυανῶν

Εἰς τὸ Γραφεῖον

Τῶν ἐκλεκτῶν μυθιστορημάτων πλοῦνται τὰ ἐεθε βιβλία:

[Αἱ ἐν παρενθέσει τιμαὶ σημειοῦνται χάριν τῶν ἐν ταῖς ἐπαρχίαις καὶ τῷ ἐξωτερικῷ ἐπιθυμούντων νὰ ἀποκτήσωσιν αὐτὰ, ἐλεύθερα ταχυρ. τελῶν.]

- «Ἡ Αὐτοῦ Μεγαλειότης τὸ Χρῆμα», μυθιστορία Ἐαβὲ δὲ Μοντεπὲν (τεῦχη 41) Δρ. 6 [6.60]
 «Ἡ Κόρη τῆς Μαργαρίτας», μυθιστορία Ἐαβὲ δὲ Μοντεπὲν (τόμοι 6)..... Δρ. 7 [8]
 «Ἰατροῦ Ἀπομνημονεύματα—Τὸ Περιδέραι ν τῆς Βασιλίσσης—Ὁ Ἄγγελος Πιτοῦ—Ἡ Κόμησα Σαρνὺ—Ὁ Ἰππότης τοῦ Ἐρυθροῦ Ὄικου», μυθιστορία Ἀλεξάνδρου Δουμᾶ (ἅπαντα συνέχεια)..... Δρ. 25 [30]
 «Παρίσιων Ἀπόκρισα», μυθιστορία Εὐγενίου Σὺν, μετάφρασις Ἰαυωρίδου I. Σκυλίση (τόμοι 40)..... Δρ. 5 [7]
 «Αἱ Ρωσίδες Παρθέναι ἢ ὁ Μηδενισμὸς ἐν Ρωσίᾳ» (τόμοι 2)..... Δρ. 3 [3.30]
 «Παλαιὰ Ἀμαρτίαι» λυρική συλλογὴ, ὑπὸ Δημ. Γρ. Καμπούρογλου... Λεπ. 60 [70]
 «Ἡ Φωνὴ τῆς Καρδίας μου», λυρική συλλογὴ, ὑπὸ Δημ. Γρ. Καμπούρογλου. Λεπ. 60 [70]